

Ārlietu ministres ikgadējais ziņojums par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos 2025. gadā

Kopsavilkums

Mūsu ieguldījumi drošībā un aizsardzībā, NATO sabiedroto klātbūtne, ciešā sadarbība ar NATO, ES dalībvalstīm un ar partneriem visā pasaulē veido pamatu Latvijas drošībai šobrīd un nākotnē. NATO ir vienota atturēšanas un aizsardzības uzdevumu īstenošanā. Sabiedrotie ir lēmuši par aizsardzības izdevumu paaugstināšanu, austrumu flanga stiprināšanu, papildu atbalstu Ukrainai un industriāli tehnoloģisku izrāvienu. ES ir pieņēmusi būtiskus lēmumus drošības un aizsardzības stiprināšanai. Latvijai šobrīd nav tieša militāra uzbrukuma draudu. Tomēr starptautiskā vide ir nestabila, starptautisko tiesību pamatprincipu un ANO Statūtu pārkāpumi kļūst biežāki. Krievija ir ilgtermiņa drauds eiroatlantiskajai drošībai, starptautiskajai kārtībai un globālajai stabilitātei.

Krievija jau ceturto gadu veic atklātu, nežēlīgu agresiju pret Ukrainu, nesekmīgi mēģinot sagraut ukraiņu tautas vēlmi dzīvot brīvā, neatkarīgā valstī un pašai izlemt savu nākotni. Krievija apdraud starptautisko drošību, atklāti atbalsta autoritārus režīmus pasaulē, mēģina mazināt sabiedroto un visas pasaules atbalstu Ukrainai, organizējot sabotāžas, pārkāpjot gaisa telpu, veicot kiberuzbrukumus, iejaucoties vēlēšanās, kā arī īstenojot naidīgas informācijas operācijas, lai iebiedētu, polarizētu un šķeltu sabiedrības.

Latvija kopā ar sabiedrotajiem un partneriem turpinās atbalstīt Ukrainas varonīgo pretošanos, kā arī tās ceļu uz dalību ES un NATO. Latvija atbalsta taisnīgu mieru Ukrainā un līdzdarbojas starptautisko partneru centienos, lai to panāktu. Latvija starptautiskajās organizācijās stingri vēršas pret Krievijas ļaunprātīgajiem mēģinājumiem izmantot starptautisko tiesību instrumentus, lai attaisnotu savu agresīvo ārpolitiku. Vairākās Eiropas Cilvēktiesību tiesas prāvās Latvija ir veiksmīgi aizstāvējusi mūsu identitātei un nacionālajai drošībai nozīmīgus jautājumus.

Globālā drošības vide strauji pasliktinās. Par to liecina konfliktu vienlaicīga eskalācija un pārklāšanās – gan Krievijas sāktais karš Ukrainā un tās atbalstītie konflikti citur, gan konflikti Tuvajos Austrumos, Āzijā, Sudānā un Sāhila reģionā. Pieaugošie transnacionālie draudi – terorisms, organizētā noziedzība, masu migrācija un migrācijas instrumentalizācija, narkotiku tirdzniecība un citi – apdraud cilvēkus, sabiedrību un valstis. Baltkrievija, Ziemeļkoreja un Irāna tieši palīdz Krievijas agresijai pret Ukrainu, bet Ķīna to iespējo ar dubultā lietojuma preču, tehnoloģiju, ekonomiskajām piegādēm.

Centieni vājināt un sadrumstalot globālo sistēmu, kas ir balstīta uz starptautiskajām tiesībām un institūcijām, neatbilst Latvijas interesēm. Šajā jomā mūs gaida atbildīgs posms, nākamos divus gadus strādājot ANO Drošības padomē.

Pašreizējos sarežģītajos ģeopolitiskos apstākļos transatlantiskajām attiecībām ir īpaši svarīga nozīme. ASV un Kanādas militārā klātbūtne Latvijā un citur Eiropā, kā arī vienota un spējīga NATO alianse nodrošina drošību un stabilitāti un attur Krieviju. Sadarbība ar stratēģisko partneri ASV stiprina Latvijas aizsardzības spējas, nodrošina kopīgas militārās mācības un iespējas iegādāties modernāko militāro aprīkojumu, kā arī veicina enerģētisko neatkarību.

NATO un ES dalībvalstīm, kā arī līdzīgi domājošajām valstīm pasaulē individuāli un kolektīvi ir vairāk jāiegulda savā drošība un aizsardzībā, jāatbalsta Ukrainas pašaizsardzības spējas un jāvērtina Krievijas spējas karot. Eiropai kā vienai no turīgākajiem reģioniem pasaulē jābūt atbildīgas rīcības piemēram. Lai varētu ātri pieņemt lēmumus un būtu gatavi rīcībai dažādās situācijās, Eiropai jāaudzē stratēģiskās spējas jomās, kur šobrīd paļaujamies uz vienu sabiedroto.

Globālā ģeopolitiskā nenoteiktība, kā arī pieaugošs protekcionisms un tarifu politika palielina riskus Latvijas ekonomikai. Latvijas un visas Eiropas ekonomikas attīstībai nepieciešama atvērta, uz noteikumiem balstīta un paredzama tirdzniecības vide. Eiropai ir milzu potenciāls mākslīgā intelekta, robotikas, kosmosa, kvantu tehnoloģiju, biomedicīnas un citās jomās, taču tā atpaliek šo tehnoloģiju attīstībā, kā arī ātrumā, kādā tiek iedzīvinātas inovācijas. Regulējuma vienkāršošana, ES Vienotā tirgus pilnveidošana, negodprātīgas konkurences izskaušana, ES paplašināšanās, jaunu brīvās tirdzniecības nolīgumu ratifikācija un noslēgšana ir nepieciešama Eiropas konkurētspējas celšanai. Ekonomiskās drošības pasākumi, tai skaitā enerģētiskā neatkarība, alternatīvās enerģijas izmantošana, nepieciešami gan drošības, gan konkurētspējas uzlabošanai.

Latvijas ārpolitika ir vienota, tā tiek īstenota ciešā sadarbībā ar Valsts prezidentu, Saeimu, Ministru prezidentu, ministrijām, pašvaldībām, sociālajiem partneriem, pilsonisko sabiedrību, uzņēmējiem un pētniekiem. Ārpolitikā tiek saglabāta kontinuitāte. 2025. gadā visi ārpolitikas veidošanā iesaistītie strādāja, lai padarītu Latviju noturīgāku un drošāku, veicinātu Latvijas ekonomisko attīstību, uzturētu pastāvīgu saikni ar tautiešiem visā pasaulē, kā arī palīdzētu mūsu cilvēkiem ārkārtas situācijās ārzemēs.

Būtisks priekšnoteikums šo uzdevumu veikšanai ir augsti profesionāls un motivēts ārlietu dienests, pietiekams vēstniecību un pārstāvniecību tīkls, kā arī nākotnes izaicinājumiem atbilstošs nodrošinājums. Ārlietu dienesta darbinieki strādā augstas intensitātes un slodzes apstākļos, un diemžēl dienestā palielinās cilvēku mainība. Būtiski ir stiprināt ārlietu dienesta noturību.

2025. gadā Latvijas ārlietu dienestam izdevās panākt pozitīvu attīstību gandrīz visos darba virzienos, kas bija izcelti Ārlietu ministres ziņojumā par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos 2024. gadā. Paveiktais detalizēti atainots šī dokumenta izvērstajā daļā. **2026. gadā ārlietu dienests turpinās mērķtiecīgi strādāt, lai Latvija kļūtu drošāka un stiprāka, īpaši pievēršoties šādām prioritātēm:**

- **Latvijas drošības un aizsardzības stiprināšana;**
- **ekonomikas un labklājības izaugsme, veicinot ES ietekmi un konkurētspēju;**
- **sabiedrības iesaiste ārpolitikā, atbalsts Latvijas valstspiederīgajiem ārzemēs, diasporas potenciāla izmantošana.**

Latvijas ārpolitikas darbības virzieni 2026. gadam

1. Latvijas drošības un uz noteikumiem balstītās starptautiskās kārtības stiprināšana

1.1. Savas un Eiropas drošības stiprināšana

- Nostiprināt un paplašināt NATO sabiedroto spēku klātbūtni, savietojamību un spējas Latvijā un NATO austrumu flangā.
- Stiprināt transatlantisko vienotību un sadarbību drošības jomā, sekmēt vienlīdzīgāku aizsardzības ieguldījumu sadali transatlantiskajā telpā, tai skaitā, stiprinot NATO un ES ārējās robežas.
- Pilnveidot nacionālās un NATO atturēšanas un aizsardzības spējas, tai skaitā, veicinot jauno tehnoloģiju integrēšanu aizsardzības spējās.
- Stiprināt un padziļināt sadarbību ar transatlantiskajiem partneriem drošības, ekonomikas un tehnoloģiju jomā.
- Attīstīt Baltijas jūras NATO un ES valstu sadarbību drošības un ekonomiskās jomā, stiprināt Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbību.
- Izmantot ES aizsardzības stiprināšanas iniciatīvas Latvijas un Eiropas militārās industrijas un ekonomiskās izaugsmes veicināšanai.
- Aizstāvēt Latvijas intereses starptautiskajos cilvēktiesību mehānismos – Eiropas Cilvēktiesību tiesā un ANO formātos.

1.2. Atbalsts Ukrainai

- Turpināt visaptverošu atbalstu Ukrainai tās cīņā pret Krievijas agresiju. Turpināt īstenot Latvijas un Ukrainas vienošanos par ilglaicīgu atbalstu un drošības saistībām. Atbalstīt Ukrainas integrāciju ES un NATO.
- Izmantot Latvijas dalību ANO Drošības padomē, lai stiprinātu starptautisko tiesību lomu un uz noteikumiem balstītu starptautisko kārtību, kā arī aktīvi strādāt starptautiskajās organizācijās un ar starptautiskajiem partneriem Ukrainai būtiskos jautājumos.
- Veicināt atbildību par starptautisko tiesību pārkāpumiem, atbalstot iniciatīvas Krievijas starptautisko tiesību pārkāpumu un noziegumu dokumentēšanai un noziegumu starptautiskai iztiesāšanai.
- Turpināt Krievijas ierobežošanu un izolēšanu globāli, starptautiski vērsties pret Krievijas agresiju Ukrainā – stiprinot sankcijas, ierobežojot Krievijas “ēnu floti”.

2. Ekonomiskās izaugsmes un noturības stiprināšana, ES globālās ietekmes un konkurētspējas palielināšana

- Turpināt atbalstīt ES iniciatīvas drošības, konkurētspējas, pilsoņu interešu aizsardzības stiprināšanai.

- Sarunās par jauno ES daudzgadu budžeta ietvaru 2028.–2034. gadam iestāties par atbilstošu finansējumu Latvijas drošībai un aizsardzībai, kohēzijai un lauksaimniecībai, industriālajai transformācijai, *Rail Baltica*, kā arī labvēlīgiem nosacījumiem, lai Latvijas uzņēmēji varētu iesaistīties konkurencē par ES finanšu līdzekļiem.
- Atbalstīt uz nopelniem balstītu ES paplašināšanās procesu, dalīties ar kandidātvalstīm eiointegrācijas pieredzē reformu īstenošanā.
- Gatavoties 2028. gada Latvijas prezidentūrai ES Padomē.
- Atbalstīt starptautisko sadarbību pētniecības, zināšanu pārneses, inovāciju un to komercializācijas jautājumos. Padziļināt attiecības ar Latvijas augstskolām un pilsonisko sabiedrību, īpaši gatavojoties Latvijas prezidentūrai ES Padomē.
- Atbalstīt eksportētājus, veicināt ārvalstu investīciju piesaisti. Sadarbībā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru uzturēt regulāru dialogu ar uzņēmējiem un nozari pārstāvošajām uzņēmēju nevalstiskajām organizācijām.
- Padziļināt ekonomiskās saites ar Eiropas valstīm, kā arī attīstīt sadarbību ar transatlantiskajiem partneriem un līdzīgi domājošajiem partneriem citos reģionos.
- Turpināt prioritāro un perspektīvo tirgu apgūšanu, īpaši Āzijā, Līča reģionā. Palīdzēt veidot partnerības mūsu uzņēmējiem Āfrikas un Latīņamerikas valstu tirgos.
- Atbalstīt ES brīvās tirdzniecības nolīgumu un partnerību tīkla paplašināšanu, lai efektīvi reaģētu uz strauji mainīgo ģeopolitisko un ekonomisko realitāti.
- Veicināt Latvijas un reģiona starptautisko savienojamību, attīstot jaunus aviācijas maršrutu savienojumus, tostarp tiešo savienojumu ar Ziemeļameriku.

3. Sabiedrības iesaiste ārpolitikas veidošanā, Latvijas valstspiederīgo interešu aizsardzība un sadarbība ar diasporu

- Proaktīvi informēt Latvijas valstspiederīgos par aktuālajiem drošības riskiem ārvalstīs un atbalstīt krīzes situācijās.
- Turpināt vienotu diasporas politiku, vadot Diasporas konsultatīvo padomi un tās darba grupas.
- Veicināt un atbalstīt diasporas pilsonisko un politisko līdzdalību Latvijā un pasaulē notiekošajos sabiedriski politiskajos procesos, it īpaši dalību Saeimas vēlēšanās. Iesaistīt diasporu stratēģiskajā komunikācijā un cīņā ar dezinformāciju mītnes zemēs.
- Stimulēt diasporas pienesumu Latvijas ekonomikai un izaugsmei. Sekmēt latviešu valodas un kultūras saglabāšanu, remigrāciju un mobilitāti, tādējādi attīstot cilvēkkapitāla pieaugumu un stiprināšanu Latvijā.
- Publiskajā diplomātijā iepazīstināt ar Latvijas sasniegumiem un pārstāvēt Latviju kā uzticamu un atbildīgu starptautisko partneri, kas stiprina uz noteikumiem balstītu starptautisko kārtību. Veidot sadarbību ar ietekmīgām domnīcām un viedokļu līderiem.
- Komunicēt ar sabiedrību par ES aktualitātēm, iesaistīt sabiedrību dialogā par ES attīstību un darbības virzieniem.
- Stiprināt dialogu ar pilsonisko sabiedrību par ārpolitiskajām norisēm, kā arī stiprināt stratēģisko komunikāciju un skaidrot ārlietu dienesta darbu, vairojot sabiedrības izpratni un informētības līmeni par tās iesaistes nozīmību.

- Atbalstīt un piesaistīt augsta līmeņa starptautiskos pasākumus Latvijā. Atbalstīt Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas pilnvarnieku konferences sagatavošanu un norisi Rīgā.

Latvijas drošības un uz noteikumiem balstītās starptautiskās kārtības stiprināšana

NATO un sabiedroto klātbūtnes stiprināšana

Sabiedroto klātbūtne Baltijas reģionā, tai skaitā Latvijā, ir neatsverams atturēšanas un aizsardzības stūrakmens Latvijas, Eiropas un NATO kopējai drošībai. Latvija atbalsta sabiedroto sauszemes, gaisa un jūras spēku klātbūtnes palielināšanu.

Saglabājoties Krievijas radītajam tiešajam ilgtermiņa apdraudējumam, Kanādas vadītā NATO Daudznacionālā brigāde Latvijā 2025. gadā turpināja tālāku paplašināšanos un kaujas spēju paaugstināšanu. Daudznacionālajā brigādē ir pārstāvētas 14 valstis (*Albānija, Čehija, Dānija, Islande, Itālija, Latvija, Kanāda, Melnkalne, Polija, Slovākija, Slovēnija, Spānija, Ziemeļmaķedonija, Zviedrija*), aptuveni 4000 militārpersonas un dažādas tehnikas vienības. Zviedrijas bataljona pievienošanās 2025. gada sākumā būtiski stiprināja brigādi. Plānots, ka brigāde sasniegs pilnu spēju līmeni 2026. gadā. Latvija augstu novērtē Kanādas valdības lēmumu pagarināt Kanādas bruņoto spēku uzturēšanās Latvijā mandātu līdz 2029. gadam.

Latvija turpina paplašināt divpusējo sadarbību drošības un aizsardzības jomā ar ASV administrāciju un ASV militāro pavēlniecību Eiropā, nostiprinot ASV militāro klātbūtni Latvijā, un dalību militārās mācībās reģionā. Tas uzlabo mūsu militāro spēku savietojamību un gatavību. Latvija kāpinās uzņemoties valsts atbalstu un ieguldījumus militārās infrastruktūras attīstībā. Sadarbībā ar sabiedrotajiem veidojam Baltijas valstu reģionā lielāko militāro poligonu “Sēlija”. Tajā būs iespējams rīkot apmācības brigādes lieluma vienībām, kā arī testēt jaunāko paaudžu dronu tehnoloģijas un citas inovācijas.

Reaģējot uz zemūdens kritiskās infrastruktūras bojājumiem Baltijas jūrā, kā arī uz Krievijas īstenotajiem NATO valstu gaisa telpas pārkāpumiem, kopīgi ar reģiona sabiedrotajiem ES un NATO Latvija uzstāja uz kopīgu sabiedroto ieguldījumu un iniciatīvām austrumu flanga stiprināšanai, kā arī iestājās par efektīvu un proaktīvu spēju attīstīšanu hibrīdo apdraudējumu novēršanai un atturēšanai. Rezultātā tika izvēsta NATO klātbūtne Baltijas jūrā – pastiprinātā atturēšanas aktivitāte “Baltijas sardze” (*Baltic Sentry*), kurā piedalās arī Latvijas Jūras spēki. “Baltijas sardze” ir efektīvs atturēšanas mehānisms, jo kopš tās izveides nav bijuši jauni incidenti. Lai nodrošinātu alianses gaisa telpas aizsardzību Arktikas, Baltijas jūras un Melnās jūras reģionā, sāka pastiprinātā atturēšanas aktivitāte “Austrumu sardze” (*Eastern Sentry*).

Hāgas samita lēmumi un Eiropas valstu apņemšanās būtiski kāpināt aizsardzības finansējumu nodrošinās alianses aizsardzības spēju tālāku stiprināšanu un vienlaikus paver plašākas iespējas sadarbībai ar mūsu sabiedrotajiem aizsardzības industrijas jomā. Ārlietu ministrija mērķtiecīgi strādā, lai ciešo militāro sadarbību ar Daudznacionālās brigādes Latvijā valstīm paplašinātu uz citām jomām un nozarēm, tai skaitā, veicinot ekonomiskās sadarbības stiprināšanu.

NATO un ES spēju attīstība

Krievija ir ilgtermiņa apdraudējums eiroatlantiskajai drošībai. NATO sabiedrotajiem Eiropā, ES dalībvalstīm un partneriem pasaulē būtiski jāpalielina ieguldījumi aizsardzībā, lai attīstītu militārās spējas un aizsardzības industriju. Latvija ir starp NATO un ES austrumu flanga valstu līderiem atturēšanas un aizsardzības spēju stiprināšanā, palielinot ieguldījumus aizsardzībai. 2025. gadā Latvijas aizsardzības budžets sasniedza 3,78 % no IKP. Latvija apņēmusies nākamajos gados sasniegt 5 % no IKP aizsardzībai, virzoties uz noteikto spēju mērķu un nacionālā līmenī nosprausto uzdevumu izpildi. **Latvija 2026. gadā NATO spēju mērķu sasniegšanai novirzīs 4,9 % no IKP, apliecinot Latvijas stratēģisko apņēmību stiprināt kolektīvo drošību un aizsardzības spējas reģionā.**

2025. gada NATO samitā Hāgā Latvija kopā ar sabiedrotajiem demonstrēja vienotību, solidaritāti un transatlantisko saišu nozīmīgumu. Samitā tika pausts **stingrs atbalsts Vašingtonas līguma 5. pantam un atbalsts Ukrainai** tās cīņā pret Krievijas agresiju. Sabiedrotie puda nemainīgu kopīgu izpratni par Krieviju kā tiešu un ilgtermiņa draudu eiroatlantiskās telpas drošībai. NATO dalībvalstis vienojušās ievērojami kāpināt aizsardzības izdevumus, nosakot mērķi līdz 2035. gadam sasniegt 5 % no IKP aizsardzībai: vismaz 3,5 % no IKP tiešiem aizsardzības izdevumiem un līdz 1,5 % no IKP ieguldījumiem jomās, kas stiprina aizsardzības spējas un noturību.

Arī ES aicināja dalībvalstis palielināt izdevumus aizsardzībai. Eiropas Komisijas (EK) izstrādātais **Aizsardzības gatavības 2030 plāns** paredz virkni jaunu finansēšanas instrumentu aizsardzības spēju stiprināšanai, lai nākamo piecu gadu laikā sasniegtu augstāku aizsardzības gatavības līmeni. Latvija izmanto ES finansēšanas instrumenta “Drošības rīcība Eiropai” (*Security Action for Europe – SAFE*) sniegto iespēju pieteikties ES aizdevumam, lai veicinātu ieguldījumus nacionālo aizsardzības spēju attīstībā. 2025. gada 28. novembrī Latvija iesniedza Eiropas Komisijai *SAFE* finansējuma pieprasījumu 3,497 mljrd. eiro apmērā, pievienojot Aizsardzības ministrijas un Iekšlietu ministrijas kopīgi izstrādātos ES aizsardzības industrijas investīciju plānus. Latvija ir konsekventi iestājusies par sadarbību ar trešajām valstīm ES aizsardzības spēju stiprināšanā, tāpēc novērtējam panākto vienošanos par Kanādas iesaisti instrumentā “Drošības rīcība Eiropai”. Latvija piedalīsies Eiropas Aizsardzības Industrijas Programmā (*European Defence Industry Programme – EDIP*). Tas dos iespēju Latvijai īstenot projektus, kas atbilst Eiropas kopējām aizsardzības interesēm. Gan šie, gan citi ES instrumenti ļaus Latvijai veiksmīgāk stiprināt austrumu robežu, veicināt militāro mobilitāti un attīstīt aizsardzības industriju. 2025. gadā Latvija saņēmusi 16 miljonu eiro ES līdzfinansējumu aptuveni 60 km gara Latvijas–Krievijas robežas posma izbūvei ar mūsdienīgiem tehnoloģiskiem risinājumiem. Svarīgi, lai ES iniciatīvas aizsardzības stiprināšanai tiek īstenotas ciešā koordinācijā ar NATO un izmantojot ārpus ES esošo sabiedroto un partneru militāro industriju potenciālu.

2025. gadā NATO un ES strādāja pie visaptverošas **noturības stiprināšanas un vērās pret hibrīdajiem apdraudējumiem**, ieviešot savstarpēji saistītas stratēģijas, tostarp ES Gatavības savienības stratēģiju, ES kibernetiskās drošības stratēģiju u. c. Latvija ar pārējām ES dalībvalstīm

vienojās par plānu Krievijas radīto hibrīdo un konvencionālo apdraudējumu novēršanai turpmākajos gados.

NATO samitā Hāgā sabiedrotie puda apņēmību straujāk **attīstīt transatlantisko aizsardzības industriju**, lai nodrošinātu militāro spēju piegādi alianses bruņotajiem spēkiem tādā apjomā, kvalitātē un laikā, kas atbilstu šodienas apdraudējuma līmenim un vienlaikus ļautu sabiedrotajiem sniegt nepieciešamo ilgtermiņa militāro atbalstu Ukrainai. Lai sasniegtu šos mērķus, transatlantiskajai aizsardzības industrijai ir jākoncentrējas uz ražošanas apjomu palielināšanu, vienlaikus nodrošinot samērīgas izmaksas.

Latvija 2025. gadā ir mērķtiecīgi attīstījusi savu aizsardzības industriju, kā arī veicinājusi ciešāku sadarbību starp ārvalstu aizsardzības uzņēmumiem un vietējiem ražotājiem. Īpaša uzmanība pievērsta inovācijām, piemēram, droniem, autonomajiem transportlīdzekļiem, mākslīgajam intelektam (MI) un testēšanas infrastruktūras pilnveidei. Turpinot veiksmīgo sadarbību ar NATO Sabiedroto transformācijas pavēlniecību (ACT), arī šogad Ādažu militārajā bāzē notika *Digital Backbone Experimentation (DiBaX)* aktivitāte, kas fokusējās uz bezpilota sistēmu izmantošanu sarežģītās operacionālās vidēs, kā arī MI lietojumam mērķu identificēšanas un situācijas apzināšanas uzdevumos. Turpināta modulārās pulveru lādiņu komplektēšanas rūpnīcas izveide, kas sāks darbu 2026. gadā. Lai palielinātu industriālo kapacitāti reģionā, parakstīts saprašanās memorands starp Vācijas uzņēmumu “*Rheinmetall*” un SIA “Valsts aizsardzības korporācija”, kas paredz vēl vienas munīcijas ražotnes izveidi Latvijā 2027. gadā. Latvija un Ukraina parakstīja saprašanās memorandu aizsardzības jomā, lai stiprinātu abu valstu sadarbību militārās industrijas jomā, ietverot karavīru apmācību, pētniecības projektus, kā arī militāro tehnoloģiju un pieredzes pārseni. Savukārt 2025. gadā SIA “Latvijas Mobilais Telefons” saņēma 10 miljonu eiro Eiropas Aizsardzības fonda finansējumu *VANTAGE* projektam nākamās paaudzes taktisko dronu izstrādei.

Pieaug apdraudējumi kibertelpā, kiberuzbrukumi un to sarežģītība gan Latvijā, gan starptautiski. Lai atturētu un novērstu kiberuzbrukumus, Latvijā ir apstiprināti kiberuzbrukumu attiecināšanas kritēriji un kārtība, lai noteiktu personu vai to grupas atbildību par kiberuzbrukumu veikšanu. Latvija ir paudusi solidaritāti ar Apvienoto Karalisti, Čehiju un Vāciju pret kiberuzbrukumiem to institūcijām un arī turpmāk nacionāli un starptautiski izmantos visus tās rīcībā esošos instrumentus, lai veicinātu atbildīgu rīcību kibertelpā.

Mākslīgais intelekts (MI) militārajā jomā rada gan riskus un izaicinājumus, gan jaunas iespējas. MI lietošana var būtiski stiprināt nacionālo bruņoto spēku aizsardzības un uzbrukuma spējas, uzlabot civiliedzīvotāju un civilo objektu drošību bruņota konflikta gadījumā, kā arī sniegt ieguldījumu miera uzturēšanas operācijās. Latvijai ir jāturpina apzināt un testēt MI potenciālu militārajā jomā gan nacionālā līmenī, gan sadarbojoties ar partneriem. Starptautiskā līmenī jāturpina veidot vienotu izpratni par atbildīgu un drošu MI lietošanu militārajā jomā.

Bezprecedenta iejaukšanās parlamenta vēlēšanās Moldovā rāda, ka **Krievija arvien fokusētāk izmanto dezinformāciju un propagandu apvienojumā ar citām hibrīdajām metodēm, lai īstenotu ietekmes operācijas un grautu demokrātiskos procesus**. Latvija iesaistās līdzīgi domājošo valstu sadarbības formātos, lai identificētu un atmaskotu Krievijas informācijas manipulācijas un stiprinātu sabiedrības noturību pret tām. Latvija veicina diskusijas par

informācijas integritāti un dalās pieredzē šajā jomā. Latvijas pārstāvji publiski atspēkojuši Krievijas dezinformācijas naratīvus ANO un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijā.

Cīņā pret propagandu iesaistās arī Latvijas pilsoniskā sabiedrība un akadēmiskais sektors, t. sk. Baltijas mediju izcilības centrs iesaistās Eiropas Digitālo mediju observatorijas (*European Digital Media Observatory*) projektā. Latvijas Universitāte vada starptautisku projektu, lai izveidotu MI rīkus dezinformācijas atspēkošanai. Pateicoties Latvijas finansējumam, NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrā sākusi darboties Mākslīgā intelekta laboratorija, kas stiprinās gan mūsu, gan sabiedroto informācijas telpu.

NATO uzskata terorismu par vistiešāko asimetrisko draudu alianses drošībai, starptautiskajam mieram un labklājībai. Tā ir būtiska daļa visaptverošai 360 grādu pieejai NATO drošībai, kur svarīgi attīstīt sabiedroto sadarbību, lai veicinātu noturību, aizsardzības, krīžu novēršanas un pārvarēšanas spējas. Veicinot izpratni par terorisma draudu nopietnību, 2025. gadā Ārlietu ministrija ar Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba, NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra un citu Latvijas institūciju atbalstu pirmo reizi rīkoja NATO Politiskās komitejas (*NATO Politiskajā komitejā sabiedroto valstu eksperti diskutē un izstrādā NATO rīcībpolitikas, tostarp pretterorisma un radikalizācijas novēršanas jomā*) ekspertu pretterorisma jautājumos vizīti. Iepazīstinājām sabiedrotos ar Latvijas paveikto un uzkrāto pieredzi terorisma novēršanas jomā.

Transatlantiskā sadarbība

Transatlantiskās attiecības ir viens no Latvijas ārpolitikas stūrakmeņiem, jo no transatlantiskās vienotības atkarīga mūsu reģiona drošība, Ukrainas atbalsta noturība, starptautisko izaicinājumu pārvarēšana, kā arī ES–ASV ekonomiskā sadarbība un tirdzniecība. 2025. gads šajā jomā ir bijis īpaši intensīvs. ASV politiskā, militārā un ekonomiskā klātbūtne veido pamatu Eiropas kontinenta drošībai un stabilitātei. ASV politiskā iesaiste un militārās industrijas kapacitāte ir kritiski svarīga Ukrainas paš aizsardzībai un taisnīga un ilgtspējīga miera nodrošināšanai Ukrainā. ASV militārā klātbūtne un Kanādas vadītā NATO Daudznacionālā brigāde Latvijā būtiski stiprina Latvijas un Baltijas reģiona drošību un stratēģiski papildina NATO atturēšanas un aizsardzības arhitektūru. Ārlietu dienesta intensīvais darbs politiskā dialoga ar ASV un Kanādu stiprināšanai gan divpusēji, gan ES un NATO formātos tiešā veidā veicina arī ekonomiskās vides stabilitāti un tās potenciāla izmantošanu.

Latvija proaktīvi veidoja dialogu un sadarbību ar ASV prezidenta Donalda Trampa administrāciju drošības un aizsardzības, kā arī ekonomiskās sadarbības jomā. Ministru kabinets apstiprināja nozaru ministriju rīcības plānu ar konkrētiem sadarbības priekšlikumiem ar ASV to atbildības nozarēs. Latvijai nākamajos divus gadus būs papildu ietvars transatlantiskā dialoga uzturēšanai ar ASV, kopā strādājot ANO Drošības padomē.

Latvijas amatpersonas, tai skaitā parlamentārieši, veidoja daudzpusīgu dialogu ar partneriem ASV, stiprinot izpratni par Latvijas un Baltijas valstīm kā uzticamiem un apņēmīgiem sabiedrotajiem, kā arī par nepieciešamību saglabāt un paplašināt ASV militāro klātbūtni Latvijā.

Intensīvais darbs, tai skaitā vairākkārtējas ārlietu ministres vizītes ASV un sarunas ar ASV administrācijas pārstāvjiem, kongresmeņiem un senatoriem, stiprina divpusējo un transatlantisko dialogu, kā arī vairo ASV kolēģu izpratni par Latvijas drošību, Eiropas drošību un par Ukrainas lomu tajā. Lai paplašinātu savstarpēji izdevīgu sadarbību, tika meklēti jauni saskares punkti aizsardzības industriju, jauno tehnoloģiju un enerģētikas sektorā. Latvija turpinās sadarbību ar ASV visjaunākajos enerģijas ražošanas un transformēšanas risinājumos. Izdevies paplašināt sadarbību ar ietekmīgām ASV domnīcām un universitātēm, tai skaitā Ārlietu ministrija noslēdza saprašanās memorandu ar Stenforda Universitātes bibliotēkām.

ASV sniegušas nozīmīgu atbalstu Latvijas aizsardzības spēju stiprināšanai Baltijas Drošības iniciatīvas un Ārvalstu militārās finansēšanas programmas ietvaros. Ārlietu ministrija, Aizsardzības ministrija, Saeima un Apvienotā Amerikas Baltiešu Nacionālā komiteja ir koordinēti skaidrojušas Kongresam un administrācijai nepieciešamību turpināt finansēt Baltijas drošības iniciatīvu. Rezultātā iniciatīva, kas iekļauta 2026. gada ASV Nacionālajā Aizsardzības likumā, guva pārliecinošu administrācijas un abu partiju atbalstu abās Kongresa palātās.

Kanāda turpināja ieguldījumu Latvijas drošībā kā daudznacionālā kontingenta ietvarnācija. Kanādas premjerministrs Marks Kārnijs (*Mark Carney*) Rīgā 2025. gada augustā paziņoja par Kanādas bruņoto spēku operācijas “*REASSURANCE*” pagarināšanu un par NATO Daudznacionālās brigādes Latvijā vadīšanas turpināšanu vismaz līdz 2029. gadam. Šis paziņojums apliecina stingru apņemšanos garantēt sabiedroto klātbūtni Baltijas reģionā.

Transatlantisko attiecību padziļināšanai būtiski ir stiprināt ekonomisko sadarbību. Kopš 2020. gada būtiski pieauguši preču un pakalpojumu tirdzniecības apjomi starp Latviju un ASV, kā arī starp Latviju un Kanādu, 2024. gadā sasniedzot 1,63 miljardus eiro (pieaugums par 114,9 %), no kuriem 1,13 miljardi eiro eksportā. ASV un Kanādas uzņēmumu investīcijas Latvijā kopš 2020. gada vairāk nekā divkārtšājušas, 2025. gada trešajā ceturksnī sasniedzot 429 milj. eiro. Latvijas uzņēmumi ar aizvien lielāku interesi lūkojas uz ASV un Kanādas tirgu un attīsta savu darbību tajā, t. sk. izveidojot pārstāvniecības un ražotnes.

2025. gadā Latvija ar līdzīgi domājošiem Eiropas partneriem atbalstīja ES attiecību ar ASV un Kanādu stiprināšanu, koncentrējoties uz pozitīvu un savstarpēji izdevīgu darbākārtību, īpaši drošībā un tirdzniecībā. ES un ASV attiecības saskārās ar zināmiem izaicinājumiem un spriedzi, taču abas puses spēja panākt izdevīgus risinājumus savstarpējās tirdzniecības, tehnoloģiju un enerģētikas jomā. Savukārt ES un Kanādas sadarbībai jaunas iespējas paver 2025. gada jūnijā noslēgtā Drošības un aizsardzības partnerība. Tirdzniecības apjomu ar Kanādu palielināšanos jau veicina kopš 2017. gada piemērotais ES–Kanādas tirdzniecības nolīgums (*CETA*), Latvijas preču eksportam 2023. gadā sasniedzot pieaugumu par 166 %, salīdzinot ar apjomu pirms nolīguma.

Reģionālās sadarbības formāti

Sadarbība Baltijas jūras reģionā

Cieša reģionālā sadarbība veicina Latvijas un Baltijas jūras reģiona drošību un noturību.

Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbības (NB8) formāta darbākārtībā 2025. gadā dominēja reģiona drošības un aizsardzības jautājumi, tostarp nacionālo aizsardzības izdevumu palielināšana, Baltijas jūras kritiskās infrastruktūras aizsardzība, gaisa telpas drošība. Notika aktīva NB8 un NB8++ koordinēšanās sankciju jomā pret Krieviju, kā arī Krievijas “ēnu flotes” apkarošanā, lai efektīvāk izmantotu esošo regulējumu kritiskās zemūdens infrastruktūras aizsardzībai.

Nemainīga NB8 prioritāte 2025. gadā bija visaptveroša atbalsta sniegšana Ukrainai. Baltijas un Ziemeļvalstis ir starp lielākajām atbalsta sniedzējām Ukrainai, militārā atbalsta ziņā ierindojoties otrajā vietā aiz ASV. NB8 regulāri pauda stingru politisko atbalstu Ukrainai. Kopš 2024. gada darbojas NB8 augsta līmeņa ekspertu grupa Ukrainas valdības atbalstam, lai veicinātu Ukrainas integrāciju ES. NB8 sāka kopīgu projektu, lai sekmētu Moldovas Ārlietu ministrijas institucionālo noturību. ANO cilvēktiesību formātos NB8 valstis kopīgi sagatavoja un prezentēja vairāk nekā 100 paziņojumus, aizstāvēt kopīgās reģiona vērtības, iestājoties par taisnīguma un atbildības nodrošināšanu par Krievijas pastrādātajiem noziegumiem Ukrainā, cilvēktiesību pārkāpumiem Krievijā, Baltkrievijā, Afganistānā, Irānā, Sīrijā un citos pasaules reģionos, kā arī par dzimumu līdztiesību, tiesiskumu un mediju brīvību.

Līdztekus NB8 parlamentu, ministru un ekspertu sadarbībai 2025. gadā pastiprinājās NB8 sadarbība valstu un valdību vadītāju līmenī. Notikušas vairākas NB8 valstu kopīgās vizītes, tostarp NB8 parlamentu spīkeru vizītes Armēnijā un Bosnijā un Hercegovinā, sekmējot partnervalstu izpratni par NB8 nostāju. 2026. gadā Baltijas trīspusējo sadarbību – Baltijas Ministru padome, Baltijas Asambleja un NB8 – koordinēs Igaunija. Sadarbība ļaus īstenot Latvijai svarīgas prioritātes – atbalsta sniegšanu Ukrainai, sankcijas, “ēnu flotes” un tās “ekosistēmas” ierobežošanu, reģiona drošības un noturības stiprināšanu.

2025. gadā Latvija veiksmīgi aizvadīja prezidentūru **Baltijas Ministru padomē** un Baltijas Asamblejā. Baltijas valstis kopīgi strādāja, lai pilnveidotu drošības un aizsardzības spējas, stiprinātu Baltijas aizsardzības līniju, attīstītu sadarbību civilajā aizsardzībā. Tika pilnveidota reģionālās evakuācijas plānošana, kā arī trīs Baltijas valstu galvaspilsētu sadarbība civilajā aizsardzībā. Tika uzlabotas veselības aprūpes sistēmas, lai nodrošinātu medicīnas iestāžu nepārtrauktu darbību un kritisko medikamentu pieejamību krīzes situācijās. Baltijas valstu un Somijas robežsardzes dienesti sniedza savstarpējo atbalstu nelegālās migrācijas spiediena apturēšanai uz Latvijas–Baltkrievijas robežas. Baltijas valstis kopā ar citiem reģiona partneriem veicināja pārrobežu digitālos pakalpojumus. 2025. gadā tika atjaunots dzelzceļa savienojums Viļņa–Rīga–Tallina. Latvija sekmēja aktīvu 3+ formāta politisko dialogu, tai skaitā parlamentāro dialogu, ar ASV, Kanādu, Lielbritāniju, Ukrainu, Vāciju, Turciju, Poliju un citām valstīm.

Latvijai svarīgi, lai cieši sadarbotos visas līdzīgi domājošās Baltijas jūras reģiona valstis, kurām ir kopīgas intereses gan demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību stiprināšanā, gan reģiona drošības vairošanā – formulējot kopīgus priekšlikumus sankcijām, vēršoties pret Krievijas “ēnu floti”, aizsargājot reģiona kritisko infrastruktūru, stiprinot austrumu flanga robežu, pilnveidojot sadarbību civilajā aizsardzībā, kā arī kopīgajās militārajās mācībās, tajā skaitā NATO un Apvienoto reakcijas spēku (JEF) ietvaros. Svarīga loma te var būt **Baltijas jūras valstu padomei**. Tās darbu plānots reformēt, lai organizācija spētu efektīvāk reaģēt uz drošības situācijas izaicinājumiem, tai skaitā Baltijas jūras reģionam aktuāliem hibrīdajiem apdraudējumiem.

Attiecības ar Lielbritāniju

Latvija ir ieinteresēta padziļināt sadarbību ar Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti gan divpusējā līmenī, gan NATO, ES un reģionālo sadarbības formātos, kā arī gatavojoties darbam ANO Drošības padomē. **Apvienotā Karaliste ir viena no Latvijas tuvākajām sabiedrotajām** drošības un aizsardzības jomā, kā arī viens no nozīmīgākajiem partneriem, sniedzot visaptverošu atbalstu Ukrainai, tostarp Labas gribas koalīcijā un kopīgi vadot Dronu koalīciju. 2025. gada maijā Rīgā notikušais pirmais Dronu koalīcijas samits bija nozīmīgs solis dronu spēju attīstībā Ukrainas atbalstam. Apvienotā Karaliste kā NATO Daudznacionālās kaujas grupas Igaunijā ietvarnācija sniedz nozīmīgu ieguldījumu atturēšanas un aizsardzības stiprināšanā Baltijas reģionā. Lielbritānijas vadībā Apvienotie reaģēšanas spēki (*JEF*) regulāri īsteno militārās mācības Ziemeļeiropas reģionā, tai skaitā Baltijas valstīs, tādējādi nostiprinot 10 valstu spēju sadarboties dažādu kaujas uzdevumu veikšanā. Latvija ir ieinteresēta padziļināt iesaisti *JEF* iniciatīvā. 2025. gada septembrī un oktobrī tika aizvadītas vērienīgākās Apvienoto reaģēšanas spēku mācības “*TARASSIS*”, apliecinot spēcīgu solidaritāti un skaidru vēstījumu par austrumu flanga kolektīvo aizsardzību un drošību. Latvija izmantojusi sadarbības iespējas ar Apvienoto Karalisti Ziemeļvalstu un Baltijas valstu (*NB8*) formātā, īpašu uzmanību pievēršot drošības un aizsardzības jautājumiem.

Latvija atbalsta ciešāku ES un Apvienotās Karalistes sadarbību, balstoties uz kopīgām interesēm ārpolitikas, drošības un ekonomikas jomā. 2025. gada maijā Londonā notikušais ES–Apvienotās Karalistes samits iezīmēja būtisku soli abu pušu attiecību padziļināšanā, stiprinot sadarbību aktuālo globālo izaicinājumu risināšanā. Samitā tika panākta Latvijas interesēm atbilstoša vienošanās par ciešāku partnerību drošības un aizsardzības jautājumos.

Atbalsts Ukrainai un pretdarbība Krievijas agresijai

Krievijas nevēlēšanās konstruktīvi iesaistīties miera procesā, bet, tieši pretēji, tās militāro uzbrukumu pastiprināšana pret Ukrainu un agresīvu provokāciju un hibrīddraudu īstenošana pret NATO valstīm apliecina, ka **Krievijas mērķi nav mainījušies. Krievija cenšas iznīcināt Ukrainu, graut transatlantiskās kopienas vienotību, mazināt ASV ietekmi pasaulē un izcīnīt ietekmi Eiropas drošības arhitektūrā.** Krievijas rīcība ir ilgtermiņa drauds ne tikai Ukrainai, bet arī Eiropai, eiroatlantiskajai drošībai un globālajai stabilitātei. Latvija atbalsta ASV prezidenta Donalda Trampa miera centienus un “miers caur spēku” pieeju, uzsverot, ka taisnīgu un ilgtspējīgu mieru var panākt, stiprinot Ukrainu un turpinot palielināt spiedienu uz Krieviju.

Latvijas sniegtais atbalsts Ukrainai

Latvijas pozīcija ir nemainīga – jāturpina sniegt visaptverošs atbalsts Ukrainai. Eiropas valstīm jāuzņemas līdera loma un jāpalielina to ieguldījums Ukrainas atbalstam, sasniedzot vismaz 0,25 % no to IKP.

Starptautiskajās organizācijās un divpusējā dialogā ar pasaules reģionu valstīm Latvija aizstāv Ukrainas tiesības uz paš aizsardzību pret agresiju, aicina sniegt visu veidu atbalstu Ukrainai un pastiprināt politisko, militāro, ekonomisko un diplomātisko spiedienu pret Krieviju un valstīm, kas iespējo tās agresiju. Latvijas amatpersonas uztur aktīvu dialogu ar Ukrainu, notiek regulāras vizītes Ukrainā. Nozīmīgs darbs paveikts Labas gribas koalīcijā (*Coalition of the Willing*), kopā ar sabiedrotajiem strādājot pie Ukrainas pēckara drošības garantijām. Latvija ir iesaistījies starptautiskā iniciatīvā, kuras mērķis ir palīdzēt atgriezties mājās Krievijas noziedzīgi deportētajiem ukraiņu bērniem.

Latvija sniedz atbalstu Ukrainai divos pamatvirzienos – politisko un diplomātisko atbalstu, kā arī praktisko palīdzību, tostarp militāro, humanitāro, finansiālo, rekonstrukcijas un attīstības. Kopējais praktiskā atbalsta apmērs Ukrainai kopš kara sākuma jau sasniedz gandrīz vienu miljardu eiro (detalizētāk – pielikumā). Balstoties uz 2024. gada aprīlī parakstīto vienošanos starp Latviju un Ukrainu par ilglaicīgu atbalstu un drošības saistībām, Latvija sniedz Ukrainai militāro atbalstu 0,25 % apmērā no IKP un 15 miljonu eiro atbalstu rekonstrukcijai no 2024. līdz 2026. gadam. Latvijas militārais atbalsts Ukrainai 2025. gadā ietvēra iepirkumus no Latvijas militārās industrijas, ieguldījumu spēju koalīcijās Ukrainas atbalstam, t. sk., Latvijai vadot Dronu koalīciju, kā arī īstenojot Ukrainas karavīru militāro apmācību. Svarīgi vienoties par turpmāko finansējumu nākamajā Saeimas sasaukumā.

2025. gadā Latvija pievienojās NATO iniciatīvai “Ukrainas prioritāro vajadzību saraksts” (*Prioritised Ukraine Requirements List – PURL*), atvēlot tai 7,2 miljonus eiro. Latvijas eksperti sniedz ieguldījumu NATO Drošības atbalsta un apmācības misijā Ukrainā (*NATO Security Assistance and Training for Ukraine – NSATU*), kas koordinē NATO dalībvalstu un partnervalstu militārā aprīkojuma piegādi un apmācības tā lietošanā Ukrainai. Esam pievienojušies arī NATO *Renovator* iniciatīvai, kurā mūsu eksperti sekmēs Ukrainas militārās medicīnas un rehabilitācijas sistēmas modernizāciju.

Kara izdevumu finansēšanai Ukraina tērē ap 60 % no sava budžeta, tāpēc īpaša uzmanība tiek pievērsta Ukrainas finanšu vajadzībām. Latvija iesaistās sarunās par ES atbalstu Ukrainai 2026.–2027. gadam, lai nosegtu Ukrainas vajadzības līdz nākamajam ES daudzgadu budžetam (2028.–2034. gadam).

Latvija aktīvi iesaistījās sarunās par ES atbalstu Ukrainai 2026.–2027. gadam, lai nosegtu Ukrainas vajadzības līdz nākamajam ES daudzgadu budžetam (2028.–2034. gadam), lobējot Krievijas Centrālās bankas aktīvu novirzīšanu Ukrainas fiskālās situācijas stabilizēšanai un valsts atjaunošanai. 2025. gada decembrī ES dalībvalstis vienojās par Krievijas Centrālās bankas imobilizēto līdzekļu iesaldēšanu uz nenoteiktu laiku, decembra Eiropadomē lemjot par labu ES aizņēmuma risinājumam, lai nodrošinātu finansējumu Ukrainai turpmākajiem diviem gadiem.

Sankciju politikas īstenošana

Sankcijas strādā – to apliecina gan Krievijas ekonomikas lejupslīde, gan tas, ka Krievija mēģina panākt to atcelšanu vai vājināšanu. Tādēļ Latvija aktīvi iestājas par ES sankciju pret Krieviju tālāku stiprināšanu.

Sankciju spiediens ir jāuztur un jāstiprina, līdz Krievija pārtrauks agresiju, pilnībā atjaunos Ukrainas teritoriālo integritāti tās starptautiski atzītās robežās un kompensēs Ukrainai radītos zaudējumus. Latvija aktīvi koordinē sadarbību ar atbildīgajām Latvijas un sabiedroto valstu institūcijām, lai turpinātu stiprināt ES sankcijas pret Krieviju un tās līdzagresoriem. Latvija iestājas par jau pieņemto ES sankciju pret Krieviju pagarināšanu un pretdarbojas centieniem tās vājināt caur politiski motivētu personu izņemšanu no sankciju saraksta.

Sankcijas primāri tiek mērķētas pret enerģētikas sektoru, kas turpina Krievijas budžetā ienest naudu karadarbības turpināšanai. 2025. gadā noteikti dažādi importa un eksporta aizliegumi, t. sk. noteiktas sankcijas pret 485 tā saucamajiem “ēnu flotes” kuģiem. ES pārtrauks sašķidrinātās dabasgāzes importu no Krievijas 2027. gada 1. janvārī. Ar ES sankcijām 2025. gadā noteikti jauni ierobežojumi sašķidrinātās naftas gāzes importam no Krievijas. Naftas cenu griesti samazināti līdz 47,6 ASV dolāriem par barelu, paturot iespēju tos regulāri pārskatīt.

Sankcijas stiprinātas arī citās jomās, tai skaitā finanšu sektorā un tirdzniecībā, ieskaitot aizliegumu ES importēt alumīniju no Krievijas. Par iesaisti sankciju apiešanā un Krievijas militāri industriālā sektora atbalstīšanu 2025. gadā sankcionēti 155 dažādu valstu uzņēmumi.

2025. gadā individuālās sankcijas noteiktas 276 fiziskām un juridiskām personām. Latvija ir viena no nedaudzajām ES dalībvalstīm, kura ir iesniegusi priekšlikumus katrā sankciju kārtā.

Koordinējot sankciju politiku ar ES partneriem – ASV, Apvienoto Karalisti, Kanādu, Japānu un Austrāliju –, sankcijas ir ievērojami efektīvākas. Sankcijas tiek saskaņotas dažādos starptautiskos formātos – NATO, G7 –, kā arī līdzīgi domājošo valstu reģionālajos formātos. Latvija līdz ar citiem partneriem turpina aktīvi skaidrot sankciju nozīmi tām valstīm, kuras turpina ekonomisko sadarbību ar Krieviju vai kuras palīdz vai tiek izmantotas sankciju apiešanai.

Lai stiprinātu sankciju politiku pret Krieviju, 2025. gada 12. septembrī Latvijas valdība apstiprināja Ārlietu ministrijas sagatavotos noteikumus par **Latvijas Republikas nacionālo sankciju noteikšanu** pret subjektiem, kas saistīti ar Krievijas Federācijas militāro agresiju pret Ukrainu (*Ministru kabineta noteikumi Nr. 547 “Noteikumi par Latvijas Republikas nacionālo sankciju noteikšanu pret subjektiem, kas saistīti ar Krievijas Federācijas militāro agresiju pret Ukrainu”*). Šis ir papildinstruments ES sankcijām, lai vērstos pret Krievijas agresijas radītajiem Latvijas nacionālās drošības apdraudējumiem. Noteikumi veido nacionālo sankciju režīma tiesisko ietvaru un nosaka kritērijus, uz kā pamata Ministru kabinets varēs noteikt nacionālās sankcijas konkrētiem subjektiem, t. sk., paredzot finanšu un iecelšanas ierobežojumus konkrētām personām. Nacionālās sankcijas ir iespējams attiecināt uz fiziskām un juridiskām personām.

Krievija izmanto savus pilsoņus un amatpersonas darbībām, kas vērstas pret citu valstu neatkarību, teritoriālo integritāti un demokrātiju. Tāpēc Latvija 2025. gada jūlijā

pārtrauca jaunu vīzu un pirmreizēju uzturēšanās atļauju pieteikumu pieņemšanu un izsniegšanu tiem Krievijas pilsoņiem, kuru rīcībā nav Krievijas Federācijas pilsoņa pasas ar biometrijas datiem, lai stiprinātu valsts drošību un novērstu nekonvencionālo apdraudējumu.

2025. gada septembrī Latvija noteica pienākumu Latvijas Republikā akreditētiem Krievijas diplomātiem, tehniskajiem darbiniekiem un viņu ģimenes locekļiem informēt Ārlietu ministriju par plānotajiem braucieniem ārpus Rīgas un tai tuvumā esošām teritorijām. Oktobrī ES apstiprināja 19. sankciju kārtu pret Krieviju, uzliekot pienākumu Krievijas diplomātiem iepriekš informēt par savu ceļojumu ES dalībvalstīs, kas nav to rezidences valsts. Visi šie lēmumi stiprina Latvijas drošību.

Kopš 2020. gada **ES ir pieņēmusi astoņas sankciju kārtas pret Baltkrieviju**, turpinot saskaņot Krievijas un Baltkrievijas sankcijas, īpaši tirdzniecības ierobežošanas jomā, kā arī apstiprinot jaunas individuālas sankcijas Lukašenko režīma atbalstītājiem. ES ir noteikusi sankcijas pret 310 Baltkrievijas fiziskām un 46 juridiskām personām.

Sankcijas pret Krieviju un tās sabiedroto Baltkrieviju jāturpina stiprināt. Tā kā trešās valstis tiek iesaistītas pret Krieviju noteikto sankciju apiešanā, uzņēmējiem jāņem vērā darījumu riski un jāizvērtē sadarbības partneri, lai izvairītos no sankciju pārkāpumiem.

Krievijas un Baltkrievijas saukšana pie atbildības

Latvija starptautiskajās organizācijās aizstāv uz starptautiskajām tiesībām balstītu kārtību un iestājas par starptautisko tiesību pārkāpēju saukšanu pie atbildības. Nesodāmības novēršana ir priekšnoteikums taisnīgam un ilgtspējīgam mieram. Lai panāktu Krievijas saukšanu pie atbildības, Latvija atbalsta un ir līdzdarbojusies starptautisko organizāciju ietvaros izveidoto mehānismu izstrādē, kas nodrošina cilvēktiesību pārkāpumu dokumentēšanu un izmeklēšanu.

Latvija veikusi iemaksas ANO Augstā komisāra cilvēktiesību biroja darbam Ukrainā, kas monitorē cilvēktiesību situāciju konflikta zonā un Krievijas okupētajās Ukrainas teritorijās. Latvija atbalstījusi vairāku ANO Cilvēktiesību padomes īpašo mandātu izveidošanu un pagarināšanu. ANO īpašā ziņotāja par cilvēktiesību situāciju Krievijā Mariana Kacarova un īpašais ziņotājs par cilvēktiesību situāciju Baltkrievijā Dr. Nils Muižnieks sagatavojuši vairākus ziņojumus ANO Cilvēktiesību padomei un Ģenerālās asamblejas 3. komitejai, kuros analizējuši cilvēktiesību situācijas pasliktināšanos un varasiestāžu veiktos cilvēktiesību pārkāpumus.

Latvija atbalstīja tā saucamo Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Maskavas mehānisma iedarbināšanu 2024. gadā, lai dokumentētu Krievijas īstenoto Ukrainas civiliedzīvotāju patvaļīgo aizturēšanu un ieslodzīšanu (viena no ziņojuma sagatavotājiem bija eksperte no Latvijas Dr. Elīna Šteinerte), un 2025. gadā, lai dokumentētu Krievijas veiktos pārkāpumus pret Ukrainas karagūstekņiem.

Latvija ir iesaistījusies ANO Starptautiskās tiesas lietā **Ukraina pret Krievijas Federāciju** “Apgalvojumi genocīda īstenošanā ar atsauci uz Konvenciju par genocīda nepieļaujamību un sodīšanu par to” trešās puses statusā.

Latvija ir viena no valstīm, kas palīdzēja izveidot Īpašo tribunālu agresijas noziegumam pret Ukrainu Eiropas Padomes ietvaros un atbalstīja ģenerālsekretāra pilnvarošānu parakstīt statūtus un līgumu par Īpašā tribunāla izveidi. Latvija plāno pievienoties Paplašinātajam daļējam nolīgumam.

Latvija aktīvi atbalstīja **Starptautiskās prasību komisijas Ukrainai izveidi**, kas noslēdzās 16. decembrī ar Konvencijas parakstīšanu. Komisijas uzdevums ir izvērtēt Zaudējumu reģistrā iesniegtās prasības par Krievijas agresijas radītajiem zaudējumiem un noteikt kompensāciju apmēru. Lai Starptautiskā prasību komisija varētu sākt darbu, no parakstītājvalstīm, t. sk. Latvijas, tiek sagaidīta ātra ratifikācija. Latvija strādās, lai pēc iespējas drīzāk tiktu izveidots fonds, no kura tiks izmaksātas noteiktās kompensācijas.

Latvija kopā ar 25 Eiropas Padomes dalībvalstīm iesaistījās Eiropas Cilvēktiesību tiesas lietā “Ukraina un Nīderlande pret Krieviju”. Latvija argumentēja, ka Krievija, iebrūkot Ukrainā, īstenojusi jurisdikciju un ir atbildīga par virkni cilvēktiesību pārkāpumu. Eiropas Cilvēktiesību tiesa piekrita šim viedoklim, 2025. gada jūlijā secinot, ka Krievija kopš 2014. gada ir atbildīga par masveida cilvēktiesību pārkāpumiem Ukrainā.

Baltkrievija turpina atklāti atbalstīt Krievijas agresijas karu Ukrainā, ļaujot izmantot savu teritoriju un infrastruktūru, kā arī iesaistoties Krievijas īstenotajās Ukrainas bērnu nelikumīgajās deportācijās no to dzimtenes. A. Lukašenko vadītais režīms īsteno nekonvencionālus uzbrukumus kaimiņvalstīm, gan veicot gaisa telpas pārkāpumus, gan instrumentalizējot migrantus un veidojot masīvas dezinformācijas kampaņas.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa šobrīd izskata vairākas lietas, kuras tieši saistītas ar Baltkrievijas organizēto hibrīduzbrukumu ES ārējām robežām, instrumentalizējot migrantus uz Latvijas, Lietuvas un Polijas robežas ar Baltkrieviju. Šajās lietās Latvija sniedz argumentus, ka par hibrīduzbrukumu atbildīga ir Krievija un Baltkrievija un starptautiskos cilvēktiesību instrumentus nedrīkst izmantot pretēji to mērķiem. **Arī turpmāk Latvija dažādos formātos iestāsies par Baltkrievijas saukšanu pie atbildības par tās prettiesiskajām darbībām.**

Lukašenko režīms turpina represijas pret pilsonisko sabiedrību. Lai arī kopš 2024. gada jūlija atbrīvoti vairāki politieslodzītie, Baltkrievijā joprojām turpinās politiski motivētas represijas un tiesvedības un katrai ieslodzīto atbrīvošanai seko jauni aresti – vairāk jaunu aizturēto nekā atbrīvoto. 2025. gada jūnijā ar aktīvu ASV iesaisti Baltkrievija atbrīvoja 16 politieslodzītos, to skaitā divus Latvijas pilsoņus, septembrī tika atbrīvoti 52 ieslodzītie, no tiem vēl divi Latvijas pilsoņi, savukārt decembrī tika atbrīvoti vēl 123 politieslodzītie, tai skaitā viena Latvijas pilsone. Šobrīd ir informācija par 1110 politiski ieslodzītajiem Baltkrievijā. Pilsoniskā sabiedrība ir praktiski iznīcināta, sociālie mediji tiek kontrolēti.

Latvija turpina uzturēt nostāju, ka pašreizējais režīms ir nelegitīms. Latvija strādā, lai stiprinātu ES sankciju spiedienu pret Baltkrieviju, kā arī pastiprinātu režīma starptautisko izolāciju.

Latvija atbalsta Svetlanas Čihanovskas vadītos Baltkrievijas demokrātiskos spēkus un baltkrievu opozīciju trimdā. Latvija ir finansiāli atbalstījusi starptautiskas atbalsta iniciatīvas, tostarp režīma noziegumu dokumentēšanas platformu un atbrīvoto politieslodzīto rehabilitāciju.

Latvija kopā ar līdzīgi domājošām valstīm turpināja strādāt, lai izolētu Krieviju un Baltkrieviju starptautiskajās organizācijās. Rezultātā Krievija un Baltkrievija netika ievēlētas virknē starptautisko organizāciju un to struktūrās. Piemēram, abas valstis netika ievēlētas ANO Narkotisko vielu komisijā (*UN Commission on Narcotic Drugs – CND*), Krievija netika ievēlēta Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas (*International Civil Aviation Organisation – ICAO*) padomē, Pasaules Pasta savienības (*Universal Postal Union – UPU*) Pasta darbības padomē un Administratīvajā padomē, Starptautiskās Jūrniecības organizācijas (*International Maritime Organisation – IMO*) padomē, ANO Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (*UN Educational, Scientific and Cultural Organisation – UNESCO*) izpildvaldē un Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācijas (*Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons – OPCW*) izpildpadomē.

Uz noteikumiem balstītas starptautiskās kārtības stiprināšana

ANO un ANO Drošības padome

2026. gada 1. janvārī Latvija pirmo reizi sāks darbu ANO Drošības padomē. Latvijas ārpolitiskā balss kļūs spēcīgāka un izskanēs skaļāk globāli.

Latvijas ievēlēšana ANO Drošības padomē bijis viens no Latvijas ārpolitikas ilgtermiņa mērķiem kopš 2011. gada, kad Latvija pieteica kandidatūru darbam ANO Drošības padomē 2026.–2027. gadā. Ārlietu dienesta īstenotā lobija kampaņa nodrošināja Latvijas ievēlēšanu ANO Drošības padomē ar pārliecinošu 178 balsu atbalstu (bija nepieciešamas 129 balsis), kas dod spēcīgu mandātu Latvijas izvirzīto prioritāšu īstenošanā ANO Drošības padomē. Stratēģiskā un intensīvā kampaņa uzrunājām gan līdzšinējos sabiedrotos, gan jaunus partnerus Āzijā, Klusā okeāna reģionā, Āfrikā, Latīņamerikā un Karību jūras reģionā, veicinot Latvijas atpazīstamību un radot priekšnoteikumus **divpusējo attiecību paplašināšanai ar partneriem visā pasaulē, mūsu drošības stiprināšanai un ekonomiskās izaugsmes veicināšanai.**

2026. gadā Latvija būs ANO Drošības padomē kopā ar piecām pastāvīgajām dalībvalstīm – ASV, Lielbritāniju, Ķīnu, Franciju un Krieviju –, kā arī deviņām vēlētajām nepastāvīgajām dalībvalstīm – Dāniju, Grieķiju, Panamu, Kolumbiju, Bahreinu, Pakistānu, Libēriju, Somāliju un Kongo Demokrātisko Republiku. 2026. gada novembrī Latvija būs ANO Drošības padomes prezidējošā valsts. Tā ir iespēja mēneša garumā veidot ANO Drošības padomes dienaskārtību, virzot Latvijai svarīgus jautājumus.

Latvijas prioritātes ANO Drošības padomē izriet no Latvijas nacionālas drošības un ārpolitiskajām interesēm.

Latvija iestāsies par to, lai tiktu aizsargāta uz noteikumiem balstīta starptautiskā kārtība, kas ir kritiski svarīgi gan Latvijas un mūsu reģiona drošībai, gan taisnīga un ilgstoša miera nodrošināšanai Ukrainā. Konsekventi izgaismosim Krievijas noziegumus, atspēkosim agresora dezinformāciju un veicināsim atbildības par noziegumiem panākšanu.

Latvija veicinās dzimumu līdztiesību, iestāsies pret seksuālo vardarbību bruņotos konfliktos un par iniciatīvas “Sievietes, miers un drošība” (*Women, Peace and Security – WPS*) īstenošanu.

Latvija meklēs risinājumus tādiem aktuālajiem drošības izaicinājumiem kā hibrīddraudī, kiberuzbrukumi, ar mākslīgo intelektu saistīti drošības riski, dezinformācija un vāja medijpratība.

ANO Drošības padomes darbākārtībā ir vairāk nekā 60 jautājumi, kas skar ne tikai konkrētus konfliktus, valsti vai reģionu, bet arī tematiskus jautājumus – sankcijas, nelegālā finansējuma draudi, ieroču neizplatīšana, humānā palīdzība un migrācija, klimata drošība, resursu pārvaldība un ilgtspējīga attīstība. Tā kā tēmu loks ir daudz plašāks par ārpolitiku, būs jāiesaistās un ekspertīze būs jāsniedz ne tikai Ārlietu ministrijas diplomātiem un mūsu pārstāvniecībām ārvalstīs, bet arī ekspertiem nozaru ministrijās, nevalstiskajās organizācijās, privātajā sektorā un akadēmiskajā vidē.

Latvijas interešu pārstāvība Eiropas Cilvēktiesību tiesā

2025. gadā ārlietu dienests turpināja iestāties par Latvijas nacionālajai drošībai un konstitucionālajai identitātei svarīgiem jautājumiem Eiropas Cilvēktiesību tiesas izskatāmajās lietās. Īpaši izceļami trīs panākumi.

Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielās palātas lietā “**H. M. M. un citi pret Latviju**” par situāciju uz Latvijas–Baltkrievijas robežas Latvija kopā ar Lietuvu, Poliju un Somiju demonstrēja vienotu nostāju. Proti, ka hibrīdapdraudējuma situācijā valstīm ir tiesības veikt paš aizsargājošus pasākumus, ka starptautiskos cilvēktiesību mehānismus nedrīkst izmantot ļaunā ticībā un ka atbildība par migrantu instrumentalizāciju jāuzņemas Baltkrievijai un Krievijai. Pateicoties ārlietu dienesta darbam, Latvijas lietā iesaistījās deviņas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas dalībvalstis, atbalstot līdzīgu skatījumu uz šiem jautājumiem.

Lietā “**Ukraina un Nīderlande pret Krieviju**”, kurā Latvija bija iesaistījusies kā trešā puse, Eiropas Cilvēktiesību tiesa ņēma vērā Latvijas un citu līdzīgi domājošo valstu argumentāciju un vienbalsīgi secināja, ka Krievija, sākot pilna mēroga agresiju pret Ukrainu, bija atbildīga par virkni masveida cilvēktiesību pārkāpumu Ukrainā. Turklāt šajā spriedumā Eiropas Cilvēktiesību tiesa norāda uz Krievijas agresīvo retoriku un ārpolitiku plašākā kontekstā, Krievijai attiecinot savas teritoriālās ambīcijas arī uz citām valstīm – Poliju, Moldovu un Baltijas valstīm.

Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumā lietā “**Rodina un Borisova pret Latviju**” tiesa atbalstīja Latvijas nostāju, uzsverot, ka valsts drošības apsvērumi attaisno ierobežojumus rīkot sapulces un gājienus, kas ir pretēji demokrātiskai valsts vērtībām, noniecina latviešu valodas kā vienīgās valsts valodas statusu un uzsver Krievijas un krievu pārkumu, kā arī atbalsta nelegitīmos separātistu veidojumus Ukrainas austrumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa atzīmēja Latvijas jūtīgo ģeopolitisko situāciju un vēsturisko kontekstu un piekrita, ka pasākumiem, kuru mērķis bija izplatīt šādu retoriku, nav vietas demokrātiskā sabiedrībā.

Būtiska attīstība Latvijas tiesu sadarbībai ar Eiropas Cilvēktiesību tiesu ir Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas **16. protokola ratifikācija 2025. gada 25. novembrī**. Latvijas pievienošanās šim protokolam sniegs iespēju Latvijas Augstākajai tiesai un Satversmes tiesai efektīvāk veidot dialogu ar Eiropas Cilvēktiesību tiesu, sniedzot savu vērtējumu par Latvijai un Eiropai nozīmīgiem tiesību jautājumiem un saņemot Eiropas Cilvēktiesību tiesas atbildes uz sarežģītiem un iepriekš nevērtētiem jautājumiem par Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas interpretāciju un piemērošanu, līdztekus veidojot dialogu par Latvijas vēsturisko situāciju, ģeopolitisko kontekstu un pieeju dažādu sarežģītu cilvēktiesību jautājumu risināšanā.

Latvijas ziņojuma izskatīšana ANO Cilvēktiesību komitejā

2025. gada jūlijā ANO Cilvēktiesību komiteja izskatīja Latvijas ziņojumu par ANO Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām ieviešanu Latvijā kopš 2014. gada. Pateicoties Latvijas delegācijas sniegtajai informācijai un skaidrojumam par Latvijas ģeopolitisko kontekstu, ANO Cilvēktiesību komiteja savos secinājumos augstu novērtēja vairākus Latvijas veiktos pasākumus, piemēram:

- likumu “Par nepilsoņa statusa piešķiršanas izbeigšanu bērniem”,
- Latvijas mediju politikas pamatnostādnes un Žurnālistu un citu mediju profesionāļu drošības plānu,
- Latvijas veiktos pasākumus naida noziegumu izmeklēšanai un sodīšanai par tiem, dzimumu līdztiesības veicināšanai, vardarbības pret sievietēm izskaušanai, tiesu sistēmas attīstībai un tiesiskuma aizsardzībai.

Šāds vērtējums izteikti sarūgtināja Krievijas oficiālos propagandistus, kuri Latvijas institūciju un Cilvēktiesību komitejas konstruktīvā dialoga rezultātā formulētos Cilvēktiesību komitejas secinājumus raksturoja kā bezzobainus un pārāk maigus, jo tie atspēkoja Krievijas dezinformāciju par Latviju.

Dalība starptautiskajās operācijās un misijās

Starptautiskās misijas un operācijas ir viens no svarīgākajiem instrumentiem, lai risinātu ārējos konfliktus un krīzes. Dalība tajās ir nozīmīgs Latvijas ārpolitikas un drošības

politikas instruments. Latvijas un Eiropas drošību būtiski ietekmē gan Krievijas karš Ukrainā, gan nestabilitāte un karadarbība Tuvajos Austrumos un Āfrikā, gan ilgstošais saspīlējums Rietumbalkānos un Dienvidkaukāzā.

2025. gadā Latvija piedalījās piecās ES starptautiskajās misijās – Ukrainā, Armēnijā, Gruzijā, Moldovā un Irākā, nosūtot 23 civilos ekspertus. Latvija pirmo reizi iesaistījās misijās Moldovā un Irākā.

- **ES Padomdevēja misijā Ukrainā (*EUAM Ukraine*)** 2025. gadā Latvijas civilo ekspertu skaits ir pieaudzis līdz sešiem civilajiem ekspertiem: nacionālās drošības nodaļas vadītāja vietnieks, vecākais padomnieks ES integrācijas jautājumos, stratēģisko reformu padomnieks, parlamentārās sadarbības padomnieks, misijas vadītāja vietnieka palīgs un vecākais padomnieks policijas jautājumos. Sākotnēji misijas mērķis bija atbalstīt Ukrainas varasiestādes civilās drošības sektora reformu stratēģiju izstrādē un īstenošanā, konsultēt Ukrainas drošības dienestu par tā reorganizāciju un restrukturizāciju. Līdz ar Krievijas sākto karu Ukrainā misijas eksperti sniedz atbalstu arī:
 - Krievijas kara noziegumu Ukrainā dokumentēšanā un izmeklēšanā;
 - stabilizācijas pasākumiem atbrīvotajās teritorijās (*Liberated and Adjacent Territories – LAT*);
 - šaujamieroču un vieglo ieroču (*SALW*) izplatīšanas ierobežošanā, integrētajā robežkontrolē, kā arī jūras robežu pārvaldībā.
- **ES misijā Armēnijā (*EUM Armenia*)** piedalās trīs eksperti no Latvijas – preses un publiskās informācijas eksperti, kā arī novērotājs.
- **ES Novērošanas misijā Gruzijā (*EUMM Georgia*)** 12 Latvijas eksperti turpina darbu novērotāju grupas vadītāju, operāciju plānotāju, tā saucamās “karstās līnijas” operatoru un novērotāju amatos.
- **ES Partnerības misijā Moldovā (*EUPM Moldova*)**, lai uzlabotu Moldovas drošības sektora noturību pret drošības apdraudējumiem, īpaši hibrīddraudiem, kiberuzbrukumiem un dezinformāciju, Latvijas eksperts darbojas Moldovas risku vadības novērtējuma un darbības centralizēšanas jomā.
- **ES Padomdevēja misijā Irākā (*EUAM Iraq*)**, lai atbalstītu Irākas varasiestādes civilā drošības sektora reformu stratēģiju izstrādē un ar to saistīto reformu īstenošanā, Latvijas eksperts ir vecākais stratēģiskais padomnieks robežu pārvaldības jautājumos un sniedz padomus Irākas robežapsardzības spēkiem.

Latvija 2025. gadā piedalījās trijās ES, divās NATO un divās ANO miera uzturēšanas misijās, kā arī turpināja dalību Globālajā koalīcijā *ISIL* sakāvei militārajā operācijā *Inherent Resolve*.

- **Latvija piedalās ES militārā atbalsta misijā Ukrainai (*EUMAM Ukraine*)**, apmācot Ukrainas bruņoto spēku karavīrus. *EUMAM* ir pirmā ES organizētā militāro apmācību iniciatīva, kas notiek ES teritorijā. Kopš *EUMAM* sākuma 2022. gadā misijas ietvarā apmācīti gandrīz 85 000 Ukrainas karavīru.
- **Kopš 2020. gada Latvija piedalās ES militārajā operācijā Vidusjūras reģionā (*EUNAVFOR MED IRINI*)**, kas palīdz īstenot ANO Drošības padomes rezolūcijās noteikto

ieroču embargo Lībijai, izmantojot operācijas militāros gaisa, satelīta un jūras resursus Vidusjūrā.

- **Kopš 2024. gada Latvija piedalās ES jūras drošības operācijā kuģošanas brīvības aizsardzībai Sarkanajā jūrā pret hutiešu (*houthis*) kaujinieku uzbrukumiem kuģiem (*EUNAVFOR ASPIDES*).**
- **Latvija piedalās NATO vadītajā starptautiskajā miera uzturēšanas operācijā Kosovā (*KFOR*), kas šobrīd ir skaitliski nozīmīgākais Latvijas ieguldījums starptautiskajās militārajās misijās. 2025. gada novembrī Saeima atbalstīja Latvijas dalības *KFOR* mandāta pagarinājumu līdz 2027. gada 31. decembrim. Latvijas dalība operācijā apliecina solidaritāti ar NATO sabiedrotajiem un sniedz ieguldījumu miera un stabilitātes veicināšanā Kosovā, kā arī visā Balkānu reģionā.**
- **Kopš 2020. gada Latvija piedalās NATO misijā Irākā (*NATO Mission Iraq – NMI*). *NMI* ir apmācību un konsultāciju misija, kas atbalsta Irākas drošības institūciju un bruņoto spēku spēju stiprināšanu.**
- **Latvija piedalās ANO Pamiera uzraudzības organizācijā (*United Nations Truce Supervision Organization – UNTSO*) Tuvajos Austrumos. *UNTSO* uzrauga pamiera un noslēgto līgumu ievērošanu, tostarp novērš incidentu saasināšanos.**
- **Kopš 2023. gada Latvijas karavīri piedalās ANO miera uzturēšanas misijā Libānā (*United Nations Interim Force in Lebanon – UNIFIL*), palīdzot Libānas bruņotajiem spēkiem saglabāt kontroli valsts dienvidos.**

Bruņojuma kontrole

Bruņojuma kontrole ir nozīmīgs instrumentu kopums militāru risku mazināšanai. Vienlaikus tā nedrīkst ierobežot iespējas attīstīt nacionālās un kolektīvās atturēšanas un aizsardzības spējas.

Krievija veicina bruņojuma kontroles instrumentu eroziju, pārkāpjot pašas uzņemtās saistības un apzināti vairojot eskalācijas riskus. Krievijas agresīvā kodolretorika un lēmumi apturēt dalību Jaunajā stratēģisko ieroču samazināšanas līgumā, izstāties no Līguma par konvencionālajiem bruņotajiem spēkiem Eiropā (*CFE*), atsaukt Vispārējā kodolizmēģinājumu aizlieguma līguma ratifikāciju, kā arī izmantot stratēģisko ieroču sistēmas kaujas laukā apdraud stratēģisko stabilitāti. Krievijas paziņojumi par kodolieroču izvietojumu Baltkrievijā pārkāpj Budapeštas memoranda un Kodolieroču neizplatīšanas līguma nosacījumus.

Negatīvu tendenci bruņojuma kontroles jomā rada arī citu valstu rīcība. Piemēram, ignorējot ANO Drošības padomes saistošos lēmumus, Ziemeļkoreja īsteno kodolprogrammu, palielina raķešu izmēģinājumu skaitu un turpina agresīvu kodolretoriku. ANO Drošības padomes nesensais lēmums atjaunot sankcijas pret Irānu ir tiešas sekas Irānas ilgstošajiem centieniem izvairīties no saistību ievērošanas kodolieroču neizplatīšanas jomā.

Savukārt pozitīvs pavērsiens bruņojuma kontrolē ir Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācijas piekļuves atjaunošana Sīrijā, kas ļaus risināt iepriekšējā režīma ķīmisko ieroču pārkāpumus un

iznīcināt atlikušos ieroču krājumus. Latvija šim darbam sniegusi papildu brīvprātīgo iemaksu Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācijā. Kopā ar līdzīgi domājošām valstīm turpināsim uzsvērt Ķīnas kā kodolvalsts atbildību par iesaistīšanos bruņojuma kontroles, atbruņošanās un neizplatīšanas mehānismos, kā arī caurskatāmības nodrošināšanu, tai attīstot stratēģiskā bruņojuma sistēmas.

Lai stiprinātu starptautisko tiesību normas pret kosmosa militarizāciju un masu iznīcināšanas ieroču izvietošanu kosmosā, 2025. gada maijā Latvija kļuva par Kosmosa līguma dalībvalsti.

Latvija atbalsta esošos konvencionālā bruņojuma kontroles veicinošos pasākumus Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas formātā, vienlaikus vēršot uzmanību, ka Krievija un Baltkrievija neievēro Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas saistības.

Nemot vērā Krievijas apdraudējumu Baltijas jūras reģionam, nacionālo aizsardzības spēju stiprināšana ir prioritāte. Pēc Nacionālo bruņoto spēku militārā izvērtējuma Latvija 2025. gadā līdz ar Igauniju, Lietuvu, Somiju un Poliju nolēma izstāties no Konvencijas par kājnieku mīnu lietošanas, uzglabāšanas un ražošanas aizliegumu un iznīcināšanu jeb **Otavas konvencijas**. Lēmums tika cieši koordinēts gan ar citām Baltijas jūras reģiona valstīm, gan starptautiskajiem partneriem un sabiedrotajiem. Izstāšanās no Otavas konvencijas Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem sniedz elastību lietot dažādas ieroču sistēmas un risinājumus, lai stiprinātu aizsardzības spējas iepretim Krievijai, un efektīvi aizsargāt NATO un ES ārējo robežu.

Latvija turpina atbalstīt globālos atmnēšanas centienus humanitāriem mērķiem un kopš 2023. gada ir iesaistījusies Ukrainas atmnēšanas aktivitātēs.

Krievijas un Baltkrievijas kopīgās stratēģiskās militārās mācības ZAPAD 2025. gada rudenī neradīja tiešu militāro apdraudējumu Latvijai vai kādai citai ES vai NATO dalībvalstij. Vienlaikus jāņem vērā, ka Krievija un Baltkrievija šajās mācībās trenēja uzbrukuma spējas un informatīvajā telpā ar dezinformācijas kampaņu centās veidot eskalējošus vēstījumus un demonstrēt lielākas Krievijas militārās spējas, nekā tā šobrīd faktiski spēj izvērst. Latvija un sabiedrotie arī turpmāk novēros un vērtēs Krievijas militāros manevrus un spēju attīstību, kā arī to ietekmi uz starptautisko mieru un drošību.

Ekonomiskās izaugsmes un noturības stiprināšana, ES globālās ietekmes un konkurētspējas palielināšana

ES konkurētspēja

2026. gada Eiropas Komisijas (EK) programma un ES valsts vadītāju prioritāšu vadlīnijas (*Leaders' agenda*) skaidri iezīmē **konkurētspējas un ES ekonomiskās izaugsmes kursu**, lai vairotu ES ekonomisko noturību un globālo konkurētspēju.

Latvijas interesēs ir sasniegt pilnīgi funkcionējošu ES vienoto tirgu un likvidēt iekšējās tirdzniecības barjeras, saglabājot godīgu konkurenci. Balstoties uz jauno stratēģiju, EK plāno 2026. gadā nākt klajā ar Vienotā tirgus ceļvedi.

2025. gadā EK **vienkāršoja ES regulējumu**, lai atvieglotu uzņēmējdarbības vidi un veicinātu ES konkurētspēju. ES vienkāršošanas politikas mērķis ir samazināt administratīvo slogu kopumā par 25 %, bet mazajiem un vidējiem uzņēmumiem par 35 %. Diskusijās ir panāktas vienošanās dot uzņēmumiem vairāk laika ES prasību ieviešanai. Latvijai prioritārie virzieni administratīvā sloga mazināšanā ir aizsardzības industrijas, lauksaimniecības un tehnoloģiju jomā.

Arī Ārlietu ministrija strādā, lai mazinātu administratīvo slogu un uzlabotu uzņēmējdarbības vidi. Piemēram, no 2025. gada:

- **Latvijas pārvadātājiem vairs nav nepieciešama licence stratēģiskas nozīmes preču tranzītam;**
- **atcelti ierobežojumi Latvijas akadēmiskā sektora iesaistei militāro preču pētniecībā;**
- **vairs netiek prasīta atsevišķa licence komersantiem ar derīgu atļauja civilo šaujamieroču pārvietošanai ES.**

Konkurence jauno tehnoloģiju jomā ir kļuvusi par vienu no centrālajiem ģeopolitikas elementiem. Eiropai tas rada divus izaicinājumus – ātri stiprināt savu tehnoloģisko izcilību un ietekmēt globālo tehnoloģiju attīstību atbilstoši savām vērtībām.

No ES spējas kļūt par līderi mākslīgā intelekta jomā līdzās ASV un Ķīnai būs atkarīga Eiropas suverenitāte, drošība, ekonomiskā attīstība un globālā ietekme. ES ir līdere kvantu zinātnē un 5G jomā, tomēr bieži iepaliek zinātnes komercializācijā un jaunuzņēmumu mērogošanā. Latvijai ir ES līmenī atzīti panākumi MI un kvantu jomā, tāpēc Latvija iestājas par ES vienotā tirgus pilnveidošanu un regulējuma vienkāršošanu, tajā skaitā, paātrinot lēmumu pieņemšanas procesus un palielinot lēmumu paredzamību. Atbalstot ES atvērto digitālo suverenitāti, Latvija vēlas stiprināt divpusējo un Eiropas līmeņa sadarbību tehnoloģiju jomā ar ASV.

Eiropa iestājas par ilgtspējīgu, drošu un uz demokrātiskajām vērtībām balstītu **tehnoloģisko attīstību**. Pateicoties Eiropas valstu, t. sk. Latvijas, darbam, šis redzējums iekļauts ANO lēmumos un procesos, taču Ķīna un tai līdzīgi domājošās valstis starptautiskajās organizācijās un divpusēji virza alternatīvu – digitālā autoritārisma modeli. Tā pamatā ir jauno tehnoloģiju, jo īpaši MI, izmantošana, lai izvērstu interneta cenzūru, masveida izsekošanu un manipulētu ar prātiem. Eiropas atbilde ir gan aizstāvēt savu normatīvo pieeju, gan piedāvāt Globālo Dienvidu valstīm pievilcīgas partnerības, kas atbalsta to tehnoloģisko un ekonomisko attīstību. ANO Drošības padomē Latvija veicinās diskusiju par MI ietekmi uz mieru un drošību, uzsverot gan MI lielo potenciālu, gan tā radītos riskus. Latvija jau izmanto savus sasniegumus tehnoloģiju jomā, lai iesaistītos projektos Ukrainā, Kazahstānā, Kirgizstānā, Tadžikistānā, Turkmenistānā, Uzbekistānā, Ēģiptē, un Tanzānijā.

2025. gadā EK nāca klajā ar **mākslīgā intelekta kontinenta rīcības plānu**, kas nosaka turpmākās ES prioritātes MI jomā, lai veicinātu ES konkurētspēju globālā mērogā, kā arī modernizētu un stiprinātu skaitļošanas infrastruktūru. **Rīcības plāns paredz plašākas iespējas**

ES dalībvalstu uzņēmējiem un pētniekiem piekļūt liela mēroga MI skaitļošanas infrastruktūrai, kas ir būtiski Latvijas zinātniekiem.

Noturīgāka un efektīvāka ES

2026. gads būs nozīmīgs ES vienošanās panākšanai par **ES daudzgadu budžetu** no 2028. līdz 2034. gadam. 2025. gadā EK publicētajā priekšlikumā **Latvija kā prioritārās ES finansējuma jomas norādīja: (1) drošību un aizsardzību, (2) kohēziju, (3) Kopējo lauksaimniecības politiku un (4) finansējumu *Rail Baltica***. Latvija iestājas par kopējā ES budžeta kopapjoma pieaugumu. Šis būs pirmais ES budžets, kurā drošība ir izvirzīta kā viena no centrālajām prioritātēm, kas saskan ar Latvijas drošības stiprināšanas vajadzībām.

Robežu drošība ir Latvijas prioritāte. Latvija stiprina ES un NATO ārējo austrumu robežu sadarbībā ar reģiona valstīm un ES institūcijām, saņemot no ES nepieciešamo tehnisko un finansiālo atbalstu. Kopš 2022. gada ES austrumu ārējās robežas stiprināšanā ir ieguldījusi 945 miljonus eiro. Jaunajā ES daudzgadu budžeta priekšlikumā ir piedāvāts būtiski lielāks finansējums robežu drošībai – kopējais finansējums migrācijai un robežu drošībai aptuveni 34,2 miljardi eiro. Latvija iestājas par turpmāku ES atbalstu ārējo robežu aizsardzības stiprināšanai.

Latvija turpina saskarties ar mērķtiecīgiem Krievijas un Baltkrievijas atbalstītiem hibrīdajiem uzbrukumiem, tostarp izmantojot migrāciju kā ieroci un pārkāpjot Latvijas gaisa telpu ar kontrabandas vajadzībām izmantotiem meteoroloģiskajiem gaisa baloniem. Uz Latvijas robežas ar Baltkrieviju 2025. gadā novērsti gandrīz 12 000 robežšķērsošanas mēģinājumi – divreiz vairāk nekā 2024. gadā. Baltijas valstis, Polija un Somija konsekventi uztur migrantu instrumentalizācijas problēmu augstu ES darba kārtībā, veicinot citu dalībvalstu izpratni un atbalstu cīņā pret šiem hibrīdajiem uzbrukumiem.

Latvija kopā ar citām dalībvalstīm turpina īstenot 2024. gadā pieņemto **Migrācijas un patvēruma paktu**, lai ES līmenī nodrošinātu pārskatāmu un kvalitatīvu migrācijas pārvaldību. Pakts stāsies spēkā 2026. gada jūnijā. Latvija saglabā stingru viedokli, ka EK piedāvātais Solidaritātes mehānisma priekšlikums neatpoguļo ieguldījumu, ko Latvija sniedz, cīnoties ar migrācijas instrumentalizāciju uz ES ārējās robežas. Turpinām dialogu ar EK, lai šis elements tiktu atspoguļots, veidojot solidaritātes rezervi. Ņemot vērā nacionālo situāciju, Latvija var piedalīties solidaritātes rezervē tikai ar alternatīviem atbalsta pasākumiem.

Noturības stiprināšana ir Latvijas un visas ES prioritāte. 2025. gada pavasarī EK nāca klajā ar ES sagatavotības savienības stratēģiju un Eiropas iekšējās drošības stratēģiju. Abas stratēģijas paredz uzlabot ES spējas paredzēt un pārvaldīt riskus un draudus, nodrošināt aizsardzību iedzīvotājiem, kā arī efektīvākus instrumentus noturības un iekšējās drošības stiprināšanai, ciešāku sadarbību un uzlabotu informācijas apriti starp dalībvalstīm. **Stratēģijās iekļauta Latvijai īpaši svarīgā integrētā pieeja, kas aptver visus draudus un paredz visas sabiedrības un visu pārvaldības līmeņu iesaisti noturības un iekšējās drošības stiprināšanā.**

2025. gadā noslēdzās **digitālā eiro** projekta ieviešanas pirmais posms, sagatavojot digitālā eiro praktiskās īstenošanas nosacījumus, tajā skaitā izstrādāti maksājumu shēmas noteikumi un izvēlēts maksājumu infrastruktūras piegādātājs, kā arī pilnveidots digitālā eiro dizains. Nākamais posms paredz digitālā eiro infrastruktūras izstrādi, lai 2027. gadā varētu testēt pirmos digitālā eiro maksājumus. Latvijas interesēs ir pēc iespējas ātrāk apstiprināt digitālā eiro regulējumu, lai nodrošinātu tā savlaicīgu emisiju. Kopā ar citām ieinteresētajām ES dalībvalstīm Latvija priekšlikumā aicina īpašu uzmanību pievērst digitālā eiro funkcionalitātei, lai nodrošinātu iespējas tā nepārtrauktai izmantošanai arī krīzes apstākļos, vienlaikus stiprinot maksājumu infrastruktūras drošību.

ES ir vērtību savienība, tāpēc visām dalībvalstīm ir jāievieš augstākie **demokrātijas, cilvēktiesību un tiesiskuma standarti**. 2025. gadā EK tiesiskuma ziņojumā **tiesiskuma situācija Latvijā novērtēta kā kopumā laba** gan mediju un žurnālistu drošības jomā, gan tiesu jomā un korupcijas apkarošanā. Īpaši izcelts progress interešu pārstāvības regulējumā un izveidotais Interešu pārstāvības reģistrs. EK visām ES dalībvalstīm sniedz rekomendācijas; Latvijai rekomendēts novērst politisku ietekmi Augstākās tiesas tiesnešu iecelšanas kārtībā un pieņemt regulējumu par lobēšanu, tai skaitā, izveidojot lobija pagaidu reģistru.

Paplašināšanās

ES paplašināšanās ir viens no spēcīgākajiem ES ģeopolitiskajiem instrumentiem. Nākotnes dalība ES kandidātvalstīs stimulē veikt reformas, kas stiprina drošību, labklājību un indivīda tiesību aizsardzību. ES sniedz atbalstu un uzraudzību pār reformu gaitu kandidātvalstīm ES integrācijas procesā. Vērtējot progresu ceļā uz pilntiesīgu dalību ES, Latvija vērtē katras kandidātvalsts individuālo sniegumu kritēriju izpildē. Latvijai ir būtiski, lai kandidātvalstis ievēro ES principus un pamatvērtības. Svarīga ir arī to atbilstība Kopējai ārējai un drošības politikai, īpaši sankciju pret Krieviju ievērošana.

Ukraina neatlaidīgi īsteno reformas, neskatoties uz Krievijas karu, un demonstrē stingru apņemšanos iestāties ES. Latvija strādā ar Ukrainu, ES institūcijām un dalībvalstīm, lai veicinātu Ukrainas eiointegrāciju, un sniedz atbalstu reformu īstenošanai. Augsta līmeņa pretkorupcijas izmeklēšanas apliecina progresu šajā jomā, skaidri uzrādot šīs jomas kompetento iestāžu spēju un neatkarības nostiprināšanos. Latvija arī turpmāk atbalstīs Ukrainas reformu centienus un iestāsies par nekavējošu ES iestāšanās sarunu sākšanu ar Ukrainu – tam nepieciešama ES dalībvalstu vienprātība.

Parlamenta vēlēšanas Moldovā 2025. gada septembrī apstiprināja skaidru vēlēšanu izvēli par Moldovas nākotni Eiropā. Latvija atbalsta Moldovas un Ukrainas iespējami ātrāku ES iestāšanās sarunu sākšanu. Latvija turpināja atbalstīt Moldovu, īpaši tās cīņā pret Krievijas hibrīdaktivitātēm, sniegt finansiālu atbalstu energokrīzes risināšanai, kā arī īstenot attīstības sadarbības projektus integrācijas ES veicināšanai, labas pārvaldības stiprināšanai, bērnu tiesību aizsardzībai, kā arī Moldovas informāciju tehnoloģiju un kibersdrošības stiprināšanai. 2025. gadā Latvija nozīmēja pirmo Latvijas civilo ekspertu darbam ES Partnerības misijā Moldovā. Latvijas kibersdrošības eksperti sniedza atbalstu Moldovas kibertelpas stiprināšanai pirms parlamenta

vēlēšanām un vēlēšanu laikā. Latvija bija viena no valstīm, pēc kuru iniciatīvas 2025. gada 15. jūlijā tika pieņemtas ES sankcijas pret septiņām personām un trim uzņēmumiem par situācijas destabilizāciju Moldovā.

Latvija atbalsta Rietumbalkānu valstu ES integrācijas procesu, aicinot veikt neieciešamās reformas un ievērot ES vērtības. Esam gandarīti par Albānijas un Melnkalnes reformu progresu, kā rezultātā Albānija ir atvērusi visus ES iestāšanās sarunu klasterus, savukārt Melnkalne slēgusi piecas sarunu sadaļas. Latvija dalās pieredzē par eirointegrācijai nepieciešamo reformu īstenošanu ar reģiona valstīm. Kopš 2015. gada Latvijas eksperti dalījušies ar pieredzi 125 *TAIEX* (*Technical Assistance and Information Exchange*) projektos Rietumbalkānu valstīs. 2025. gadā Latvijas eksperti piedalījušies 10 aktivitātēs, lai nodotu pieredzi Rietumbalkānu valstīm. Kopš 2014. gada Rīgas Juridiskās augstskolas Intensīvo programmu Eiropas tiesībās un ekonomikā ir absolvējuši 90 Rietumbalkānu reģiona pārstāvji. 2025. gadā Ārlietu ministrija finansēja piecu Rietumbalkānu valstu dalībnieku apmācību.

Kopš 2024. gada Gruzijas eirointegrācijas process *de facto* ir apturēts. 2025. gadā Gruzijas valdošā partija turpina represijas pret pilsonisko sabiedrību, neatkarīgajiem medijiem un opozīciju, konsolidējot varu savās rokās. Latvija ir pārtraukusi augsta līmeņa kontaktus un ievērojami samazinājusi sadarbību ar Gruziju. 2025. gada 1. augustā stājās spēkā Latvijas valdības lēmums par starpvaldību līguma apturēšanu attiecībā uz vīzu prasības atcelšanu diplomātisko un dienesta pasu turētājiem. Reaģējot uz cilvēktiesību pakāpumiem Gruzijā, Latvijas ārlietu ministre nevēlamo personu sarakstā iekļāvusi 99 Gruzijas pilsoņus. Latvija turpināja atbalstīt Gruzijas pilsonisko sabiedrību tās cīņā par demokrātiju.

Turcija ir nozīmīga ES partnere un kandidātvalsts. Atbalstām ES–Turcijas attiecību padziļināšanu kopīgo interešu jomās, t. sk. ārpolitikas jautājumos, drošības politikas jautājumos un cīņā pret nelegālo migrāciju. Novērtējam sadarbību ar Turciju gan divpusējā dialogā, gan NATO, ANO un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijā. Īpaši atzinīgi vērtējam Turcijas ieguldījumu NATO austrumu flanga stiprināšanā, tostarp gaisa telpas patrulēšanā.

ES enerģētikas un klimata politika

ES enerģētikas politika ir saistīta ne vien ar enerģijas cenu līmeni mājāsaimniecībām, bet arī ar konkurētspēju un drošību. 2025. gada 8. februārī Baltijas valstis veiksmīgi atslēdzās no Krievijas un Baltkrievijas elektroenerģijas tīkla (*BRELL*) un sinhronizējās ar kontinentālās Eiropas tīklu, nodrošinot enerģētisko neatkarību no Krievijas. Projekts trim Baltijas valstīm un Polijai kopumā izmaksāja divus miljardus eiro, aptuveni 75 % sedza ES, galvenokārt no Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (*Connecting Europe Facility – CEF*) līdzekļiem. Lai stabilizētu frekvences un balansētu jaudas, tiek būvētas nepieciešamās iekārtas energosistēmas papildu drošībai un stabilitātei, izmantojot ES līdzfinansējumu no *REPowerEU* un *CEF*.

Atbilstoši *RePowerEU* plānam ES turpināja mazināt enerģētisko atkarību no Krievijas fosilajiem energoresursiem. Mērķis ir līdz 2027. gadam pilnībā izbeigt Krievijas izcelsmes fosilā kurināmā importu ES. Reaģējot uz Latvijas un citu dalībvalstu ierosinājumiem precizēt laika ietvaru ES

enerģētiskās atkarības mazināšanai, 2025. gada maijā EK nāca klajā ar Ceļvedi Krievijas enerģijas importa pārtraukšanai. Tajā publicēti jauni *RePowerEU* tiesību aktu priekšlikumi dabasgāzes un kodoldegvielu importa ierobežošanai. Latvija ir aicinājusi pārējās dalībvalstis pilnībā atteikties no Krievijas energoresursiem, kā to jau izdarījusi Latvija. 2025. gada 26. septembrī apritēja 1000 dienas, kopš Latvija vairs neimportē Krievijas dabasgāzi.

Pēdējos gados, īpaši pēc Krievijas sāktā kara Ukrainā, īstenotās rīcības politikas enerģētiskās neatkarības stiprināšanai ir veicinājušas pāreju uz vēl plašāku atjaunīgo energoresursu izmantošanu, tā stiprinot enerģētisko neatkarību un nodrošinot cenu stabilitāti.

Ģeopolitiskā situācija ietekmē enerģijas cenu līmeni mājāsaimniecībām. EK publicētais Rīcības plāns cenas ziņā pieejamai enerģijai iezīmēja tālākos soļus, lai strukturāli mazinātu enerģijas rēķinus iedzīvotājiem, stiprinātu energosistēmas un kopumā mazinātu cenu satricinājumus. Nozīmīga loma Baltijas jūras reģiona elektroapgādes drošībai un elektrības cenu stabilitātei ir starpsavienojumiem ar citām Eiropas valstīm. **2026. gadā svarīgi turpināt attīstīt plašākas zaļās enerģijas iespējas un starpsavienojumus, kas ļautu mazināt energoresursu cenas un stiprināt enerģijas infrastruktūru noturību.**

2025. gadā ES mērogā pastiprināta uzmanība veltīta Klimata politikai un zaļajai pārejai, jo ES dalībvalstis, arī Latvija, vienošanos par 2040. gada klimata mērķi izlēma virzīt izskatīšanai augstākajā politiskajā līmenī – Eiropadomē. Lai sekmīgāk īstenotu izvirzīto klimatneitralitātes mērķi 2050. gadam, ES noteica jaunu starpposma mērķi Eiropas Klimata likuma grozījumos – līdz 2040. gadam samazināt oglekļa (CO₂) emisijas par 90 %. Grozījumos ir panāktas Latvijas interesēm svarīgas atsaucēs, kas zaļo pāreju sabalansē ar tautsaimniecības interesēm, īpaši par ģeopolitikas ietekmi un bioenerģijas nozīmīgumu klimata mērķu sasniegšanā. Turpinājās aktīva 2030. gada klimata mērķu ieviešana atbilstoši Eiropas Klimata likumā un Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā iezīmētajam. 2026. gadā paredzama vēl lielāka sasaiste starp vides un ekonomikas politikām – gan diskusijās par vides prasību vienkāršošanu, gan saistībā ar Sociālā klimata fonda (2026.–2032. gadam) ieviešanu.

Arī tradicionālās nozares, tostarp lauksaimniecību, ietekmē ģeopolitiskā spriedze, **klimata pārmaiņas un ar ilgtspējīgas resursu izmantošanu saistīti izaicinājumi.** Resursu ilgtspējīgas izmantošanas veicināšanai Latvijā 2025. gadā pievērsta īpaša uzmanība, fokusējoties uz aprites ekonomikas praktisko ieviešanu, kopsolī ar konkurētspējas stiprināšanu. Vienlaikus aktīvi pārstāvētas Latvijas intereses diskusijās par ES lauksaimniecības nākotni pēc 2027. gada.

Novembrī Belemā, Brazīlijā, ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām līgumslēdzēju pušu 30. sesijā (COP30) valstis informēja par nacionāli noteikto rīcību klimata jomā līdz 2035. gadam. ES dalībvalstis vienojās panākt oglekļa emisiju samazinājumu par vismaz 66,25 %.

Gatavošanās Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienības Padomē

Latvijas prezidentūra Eiropas Savienības Padomē (turpmāk – prezidentūra) 2028. gada otrajā pusgadā ir ne tikai pienākums, kas jāuzņemas katrai ES dalībvalstij reizi 14 gados,

bet arī iespēja gan veidot ES dienaskārtību, gan parādīt Latviju kā investīcijām draudzīgu, inovatīvu un mūsdienīgu valsti. Ņemot vērā daudzos dažādu līmeņu pasākumus Latvijā un tūkstošiem ES dalībvalstu un nozaru pārstāvju dalību tajos, prezidentūra sniegs arī tiešu ekonomisko pienesumu, īpaši viesmīlības nozarē. 2026. gadā **jāvienojas par abpusēji izdevīgu valsts pārvaldes un nevalstiskā sektora sadarbības modeli** prezidentūras sagatavošanai un norisei. Svarīga ir cieša sadarbība ar akadēmisko sektoru, organizējot pasākumus, popularizējot Latvijas sasniegumus un nosakot Latvijai prioritāros ES darbākārtības jautājumus.

2025. gadā darbu sāka Latvijas prezidentūras ES Padomē sekretariāts, kas nodrošinās vienotu, profesionālu un savlaicīgu Latvijas prezidentūras sagatavošanu un īstenošanu. Sekretariāts koordinē pasākumu programmu, komunikāciju, publiskās diplomātijas aktivitātes, kā arī administratīvos, loģistikas un finanšu procesus Latvijā un ārvalstīs.

Sekretariāts ir uzsācis prezidentūras personāla apmācību koncepcijas izstrādi, lai sagatavotu valsts pārvaldes darbiniekus prezidentūrai un ilgtermiņā stiprinātu valsts pārvaldes kompetences un spēju virzīt Latvijas intereses ES. 2026. gada laikā Sekretariāts kopā Ārlietu ministriju un Valsts administrācijas skolu vienosies par precīzu apmācību saturu.

Latvijas ieguldījums ES ārējās attiecībās

Latvijas interesēs ir saglabāt vienbalsīgumu kā pamatprincipu lēmumiem Kopējās ārpolitikas un drošības politikas jautājumos. Vienbalsīgi pieņemti lēmumi nodrošina lielākas iespējas, ka dalībvalstis tos īsteno vienoti, un tas, savukārt, paaugstina ES ārpolitikas efektivitāti. Atsevišķās jomās, piemēram, ES paplašināšanās sarunu starpposmos, Latvija var atbalstīt kvalificētā balsu vairākuma izmantošanu ātrākai procesa virzībai, taču būtiskākos lēmumos, tādos kā sarunu sākšana vai pabeigšana, vēlamies saglabāt vienbalsību.

Globālie partneri

Latvija sadarbojas ar ES Globālajiem partneriem gan ES ietvaros, gan divpusēji. Kā topošā ANO Drošības padomes dalībvalsts Latvija padziļināti izvērtē konfliktus un situācijas attīstību dažādos pasaules reģionos.

2025. gadā Latvija nostiprināja politisko un drošības dialogu ar līdzīgi domājošām **Indijas un Klusā okeāna** reģiona valstīm. Maijā Latvijas Valsts prezidenta vizītes laikā Japānā tika noslēgta stratēģiskā partnerība ar **Japānu**. Savukārt septembrī ārlietu ministres vizītes laikā Japānā iezīmēti jau konkrēti soļi drošības un ekonomiskās sadarbības jomā. Latvijas dalība **EXPO 2025** Osakā deva papildu iespēju veidot konkrētus sadarbības projektus ekonomikā, kultūrā un izglītībā. **Maijā Latvijā viesojās Dienvidkorejas Nacionālās asamblejas priekšsēdētājs, kā arī notika politiskās konsultācijas ar Japānu, Austrāliju, Indiju un Taizemi.**

Latvija uztur konstruktīvu divpusējo dialogu ar **Indiju un Ķīnu**. 2025. gada martā tika akreditēta pirmā rezidējošā Indijas vēstniece Latvijā un notika abu valstu ārlietu ministru tikšanās Deli,

Indijā. Novembrī notika divpusējās konsultācijas un oficiāli tika atklāta Indijas vēstniecība Rīgā. Savukārt ar Ķīnu augsta līmeņa kontakti šogad ir notikuši ES līmenī – jūlijā Pekinā notika 25. ES–Ķīnas samits.

Latvija seko līdzi Ķīnas un Indijas attiecību stiprināšanai ar Krieviju, kur spilgtākais piemērs bija trīs valstu līderu kopīgā tikšanās septembrī Šanhajas sadarbības organizācijas samitā Ķīnā. Esam reaģējuši uz informāciju, ka Ķīnas uzņēmumi atbalsta Krievijas militāro industriju, tādējādi arī atbalstot Krievijas karu Ukrainā. ES uz šīm darbībām ir atbildējusi ar Ķīnas privātpersonu un uzņēmumu, t. sk. divu Ķīnas banku, iekļaušanu nesenajās ES sankciju kārtās. Indijas un Ķīnas pastāvīgā gatavība iegādāties lētus Krievijas energoresursus nodrošina Krievijai stabilus ienākumus un ļauj tai turpināt karu Ukrainā. Gan Latvijas, gan ES līmenī kontaktos ar šīm valstīm arvien aktīvāk tiek runāts par šiem jautājumiem, uzsverot Krievijas agresijas globālās negatīvās sekas un nepieciešamību izdarīt spiedienu uz Krieviju, lai panāktu tās konstruktīvu iesaisti miera procesā. Tāpat divpusējos un ES līmeņa kontaktos ar Indiju reaģējam uz tās dalību Krievijas un Baltkrievijas kopīgajās militārajās mācībās ZAPAD.

Ārlietu ministres dalība nozīmīgos reģionālos forumos – konferencē “Raisinas dialogs” Ņūdeli, Indijā, un samitā “Shangri-La Dialogs” Singapūrā – 2025. gada pavasarī deva iespēju uzrunāt reģiona valstu amatpersonas un skaidrot tām Latvijas nostāju pret Krievijas agresiju Ukrainā.

Latvija uztur aktīvu politisko dialogu un sadarbību ar Centrālāzijas valstīm, īpašu uzmanību pievēršot ekonomisko attiecību un attīstības sadarbības stiprināšanai. Latvija atbalsta Centrālāzijas valstu modernizāciju un reformas. 2025. gadā Uzbekistānā tika īstenoti astoņi divpusējie attīstības sadarbības projekti. Latvijas eksperti piedalījās ES un citu starptautisko donoru finansētos projektos. Piemēram, Latvijas Valsts robežsardze turpināja vadīt ES robežu pārvaldības programmu Centrālāzijā (BOMCA) un CFLA piedalījās ES reģionālajā projektā “Digitālā savienojamība Centrālāzijā”. Politiskajā dialogā ar šīm valstīm Latvija aicināja atbalstīt Ukrainu tās cīņā pret Krievijas agresiju un atbalstīt uz ANO Statūtiem un starptautiskajām tiesībām balstītu pasaules kārtību. Latvija īpaši uzsver pret Krieviju noteikto sankciju nozīmi, aicinot tās ieviest efektīvi un novērst to apiešanu.

Latvija atbalstīja ES–Centrālāzijas attiecību padziļināšanu, stiprinot ES lomu reģionā un praktisko sadarbību starp reģioniem, kā arī līdzsvarojot Krievijas un Ķīnas ietekmi. Aprīlī Samarkandā notika pirmais ES–Centrālāzijas samits, kurā pieņemts lēmums paaugstināt attiecības stratēģiskās partnerības līmenī. Latvija atbalstīja ES–Uzbekistānas Padziļinātas partnerības un sadarbības līguma parakstīšanu, kas paver jaunas iespējas arī Latvijas–Uzbekistānas divpusējai ekonomiskajai sadarbībai. Nozīmīgu darbu ES–Centrālāzijas valstu tuvināšanā veic ES īpašais pārstāvis Centrālāzijā – kopš 1. marta tas ir Latvijas diplomāts Eduards Stiprais.

Armēnijas un Azerbaidžānas miera līguma parafēšana Vašingtonā 2025. gada 8. augustā ir liels solis ilgtspējīga miera virzienā reģionā. Vienošanās par prezidenta Trampa maršrutu starptautiskajam mieram un labklājībai (*Trump Route for International Peace and Prosperity*) paver iespējas reģionālajai savienojamībai un ekonomikas izaugsmei. Latvija uztur konstruktīvas

attiecības ar abām valstīm un stiprina politisko dialogu, tostarp ārlietu ministrei tiekoties gan ar Azerbaidžānas, gan Armēnijas ārlietu ministriem.

2025. gadā risinājuma panākšana Tuvo Austrumu krīzei bija viena no galvenajām ES ārējo attiecību prioritātēm. Latvija uzturēja dialogu gan ar Izraēlas valsts, gan Palestīniešu pašpārvaldes amatpersonām – 2025. gadā Latviju vizītēs apmeklēja Izraēlas prezidents, kā arī Izraēlas un Palestīnas ārlietu ministri. 13. oktobrī parakstītās vienošanās starp Izraēlu un *Hamās* par ASV prezidenta Donalda Trampa 20 punktu Gazas miera plāna īstenošanu pirmā fāze ļāva atbrīvot visus *Hamās* gūstā esošos ķīlniekus, panākt pamieru Gazā, kā arī deva jaunu impulsu Tuvo Austrumu miera procesam. ES diskusijās par iesaisti Izraēlas–palestīniešu konflikta risināšanā Latvijas interesēs ir saglabāt pēc iespējas lielāku ES vienotību, stiprinot ES globālo lomu. Latvija iestājas par dialoga saglabāšanu ar Izraēlu par visiem attiecību elementiem, tostarp par jautājumiem, kuros nostājas atšķiras. Būtiski ir nekavējoties risināt humāno krīzi Gazā. Martā Latvija palielināja savu kontingentu ANO Pagaidu spēku miera uzturēšanas misijā Libānā (*UNIFIL*) līdz 36 karavīriem.

Nemot vērā globālo konfliktu tiešo ietekmi uz Eiropas drošību un ekonomisko attīstību, ES aktīvi veido attiecības ar Āfrikas valstīm. ES līmenī 2025. gadā īpaša uzmanība pievērsta konfliktam Sudānā, kas ir radījis pasaulē lielāko humanitāro krīzi, kā arī ES klātbūtnes stiprināšanai Sāhila reģionā. Latvija piedalījās ES dialogā ar Āfrikas valstīm, kā arī divpusēji Latvijā tika uzņemts Gvinejas–Bisavas prezidents un Ugandas ārlietu ministrs. Oktobrī Latvijā viesojās Ēģiptes ārlietu ministra vietnieks. Jau otro gadu pēc kārtas tika rīkots Latvijas–Āfrikas forums, pulcējot aptuveni 100 dalībniekus no Latvijas un 12 dalībniekus no Āfrikas valstīm, kā arī 29 Latvijas uzņēmumu un uzņēmēju asociāciju pārstāvjus. **Šie kontakti deva iespēju stiprināt divpusējo dialogu, padziļināt uzņēmēju kontaktus ar Āfrikas valstu pārstāvjiem un vairo izpratni par Krievijas agresīvo politiku un imperiālistiskajiem mērķiem.**

ES dienaskārtībā palielinās Latīņamerikas un Karību jūras reģiona nozīme. Latvija izmanto iespējas virzīt arī divpusējās politiskās un ekonomiskās sadarbības jautājumus. Piemēram, Valsts prezidents ar uzņēmēju delegāciju devās vizītē uz Brazīliju, ārlietu ministre piedalījās ES–LAC (Latīņamerika un Karību jūras) reģiona ministru sanāksmē Briselē un divpusēji tikās ar Kostarikas ārlietu ministru ANO Ģenerālās asamblejas augsta līmeņa nedēļas laikā Ņujorkā.

Attīstības sadarbība

Latvija īsteno divpusējās attīstības sadarbības projektus, lai stiprinātu partnervalstu izaugsmi un to reģionu stabilitāti, vienlaicīgi veicinot Latvijas drošības un ekonomiskās intereses. Partnerību un Latvijas ekspertīzes izmantošana vairo mūsu ietekmi un atpazīstamību. Šim nolūkam 2025. gadā ieviests Latvijas attīstības sadarbības politikas zīmols LATDEV.

Latvijas attīstības sadarbības projektos iesaistās plašs partneru loks – 31 organizācija no valsts, nevalstiskā un privātā sektora piedalās gan politikas plānošanā, gan projektu īstenošanā.

2025. gadā ar Ārlietu ministrijas līdzfinansējumu īstenots 41 projekts.

- Īpaša uzmanība veltīta Ukrainai, īstenojot 16 projektus - vairākums projektu atbalsta Ukrainas eirointegrāciju, labu pārvaldību un veselības sektoru (plašāk par atbalstu Ukrainai skatīt [Pielikumā](#));
- 10 projekti Centrālāzijā;
- 9 projekti Āfrikā. Kopš 2022. gada, kad Latvija sāka īstenot attīstības sadarbības projektus Āfrikā, pieaug Latvijas projektu īstenotāju (nevalstiskās organizācijas, uzņēmēji) interese par iesaisti Āfrikas valstīs, īpaši digitalizācijas un lauksaimniecības jomā.

Tematiski lielākā daļa jeb 48 % projektu īstenoti labas pārvaldības jomā, 19 % – ilgtspējīgai ekonomiskai izaugsmei, 11 % – dzimumu līdztiesībai, 10 % – klimata rīcībai, 8 % – kvalitatīvai izglītībai un 4 % – sadarbības mērķu īstenošanai.

Īstenojot attīstības sadarbības projektus, ārlietu dienests:

- veicina Latvijas redzamību pasaulē,
- piesaista starptautisku finansējumu Latvijas attīstības sadarbības projektiem,
- īsteno Latvijas zināšanu un pakalpojumu eksportu, jo īpaši digitalizācijas jomā. Ārlietu ministrijas divpusējās attīstības sadarbības budžets kā “sēklas nauda” ir devis iespēju iesaistīties starptautiskās palīdzības finansētāju, īpaši ES, atbalstītos projektos un palielinājis iespējas Latvijas projektu īstenotājiem.

Ārlietu dienests un Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (CFLA) kā Latvijas attīstības sadarbības aģentūra mērķtiecīgi strādāja līdzfinansējuma piesaistīšanai, 2025. gadā piesaistot vairāk nekā 6,4 miljonus eiro, kas ir lielākais līdz šim Aģentūras piesaistītais finansējuma apjoms. Aģentūra sāka īstenot divus ES finansētus projektus – kibernetikas drošības un MI jomā, kā arī sieviešu līderības IKT jomā. Tāpat tika piesaistīts Īrijas finansējums Ukrainā īstenojamam Latvijas projektam noturības centru atbalstam. Decembrī noslēgti vēl divi projekta līgumi – lauksaimniecības, kā arī tirgus uzraudzības un patērētāju tiesību aizsardzības jomā. Turpinās sarunas par projekta līgumu robežpārvaldības jomā.

CFLA turpina īstenot arī EK finansētu projektu pretkorupcijas pasākumu ieviešanā Uzbekistānā un vienu reģionālu projektu digitālās savienojamības jomā Centrālāzijā.

Starptautiskās ekonomiskās organizācijas

Pasaules Tirdzniecības organizācija (PTO)

Latvijas interesēs ir stiprināt uz noteikumiem balstītu starptautiskās tirdzniecības vidi, kuras nozīmīgs balsts un noteikumu izstrādes forums ir PTO. ES un Latvijai svarīgi, lai PTO 14. ministru konferencē Kamerūnā 2026. gada martā tiktu apstiprinātas stratēģiskas vadlīnijas un nosprausti skaidri uzdevumi PTO reformas īstenošanai nākamajos divos gados. Tas ļaus veidot taisnīgāku, efektīvāku un aktuālajiem izaicinājumiem labāk sagatavotu organizāciju. 2025. gadā stājas spēkā PTO Nolīgums par zivsaimniecības subsīdijām (*Noslēgts PTO 12. ministru konferencē 2022. gadā pēc vairāk nekā 20 gadu sarunām.*) Paredzams, ka tas

ievērojami samazinās pārzveju, nodrošinās ilgtspējīgu zvejniecību un veicinās labāku praksi piekrastes kopienām visā pasaulē. Aktivizēts arī PTO Zivju fonds, kas palīdzēs jaunattīstības un vismazāk attīstītajām valstīm īstenot nolīgumu un uzlabot ilgtspēju.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD)

Valstis ārpus ES uz Latviju bieži raugās caur OECD pētījumu un reitingu prizmu, tādēļ Ārlietu ministrija strādā, lai mūsu valsts sasniegumi tiktu pamanīti organizācijā un pilnvērtīgi atainoti tās izvērtējumos. Viens no veiksmīgiem piemēriem šiem centieniem ir OECD ģenerālsēdētāja Matiasa Kormana (*Mathias Cormann*) piedalīšanās forumā “*Techritory 2025*” Rīgā 2025. gada oktobrī.

Latvija iesaistās OECD divpusējos projektos un sniedz ieguldījumu OECD apskatos, pētījumos un paraugpolitikas iniciatīvās. OECD lielākā pievienotā vērtība ir rīcībpolitikas ieteikumi un uz pierādījumiem balstīta analīze. Piemēram, nesena OECD ziņojums “Reģionu pievilcības pārskatīšana Latgales reģionā, Latvijā” sniedz padziļinātu ieskatu par Latgales stiprajām pusēm un izaicinājumiem, kā arī piedāvā starptautiski salīdzināmus datus un konkrētas rekomendācijas reģiona attīstībai.

Latvija piedalījās OECD Globālo attiecību stratēģijas īstenošanā, izceļot Latvijai svarīgus jautājumus kā globālā, tā reģionālā mērogā, tai skaitā OECD Eirāzijas konkurētspējas programmā, kas ietver Latvijai prioritārās ES Austrumu partnerības un Centrālāzijas valstis. **Latvijas vēstnieks OECD Andris Pelšs vada OECD Ukrainas draugu grupu, bet kopš 2025. gada februāra ieņem arī Eirāzijas konsultatīvās padomes vadītāja amatu.** Atbalstām ciešāku OECD sadarbību ar Moldovu un padziļinātu partnerību ar Ukrainu, kā arī paužam atbalstu, tostarp, tai piešķirot OECD kandidātvalsts statusu.

2025. gada martā Latvija kļuva par OECD Attīstības palīdzības komitejas (DAC) dalībvalsti – tas ļauj kopā ar lielākajiem attīstības sadarbības donoriem lemt par starptautiskajiem attīstības sadarbības politikas un statistikas standartiem, izcelt Latvijas prioritātes, īpaši atbalstot Ukrainu un Moldovu, kā arī veidot jaunas partnerības un kāpināt Latvijas attīstības sadarbības sistēmas kvalitāti un efektivitāti.

ES ārējās tirdzniecības politika

Starptautiskajā tirdzniecībā 2025. gadā turpinājās dažādi satricinājumi. ASV tirdzniecības politikas kursa maiņa, t. sk. tarifu paaugstināšana visiem tirdzniecības partneriem, un ar to saistītā nepieredzēti augstā nenoteiktība veicināja ekonomiskās aktivitātes svārstības, kā arī globāli pastiprināja protekcionisma tendences. **Vienlaikus tas bija stimulš gan ES, gan citām pasaules valstīm dažādot tirdzniecību, aktivizējot darbu pie divpusējiem un reģionāliem tirdzniecības nolīgumiem, kā arī fokusētākām stratēģiskajām un sektorālajām partnerībām izejvielās, tīrajā enerģijā, ilgtspējīgos ieguldījumos, digitālajā tirdzniecībā u.c.** Gada otrā pusē panāktā ES–ASV politiskā vienošanās tirdzniecības jautājumos sniedz zināmu prognozējamību transatlantiskās tirdzniecības attiecībās. Kopumā saglabājas paaugstināta nenoteiktība par tirdzniecības plūsmām, un saskaņā ar prognozēm globālās tirdzniecības izaugsme 2026. gadā būs mazāka nekā 2025. gadā (*World Trade organisation*,

Global Trade Outlook and Statistics Update: October 2025 [Pasaules Tirdzniecības organizācija, Globālais tirdzniecības pārskats un statistikas jaunākā informācija: 2025. gada oktobris]).

ASV ir nozīmīgākais ES tirdzniecības partneris. 2025. gadā transatlantiskās tirdzniecības attiecības piedzīvoja nozīmīgu transformāciju: augustā **Eiropas Komisija, reaģējot uz ASV prezidenta Donalda Trampa paziņojumiem par tarifu paaugstināšanu, vienojās ar ASV par savstarpējās tirdzniecības un ieguldījumu ietvaru**, atjaunojot stabilitāti un paredzamību ES–ASV ekonomiskajā sadarbībā. Tas ir būtiski arī Latvijas uzņēmēju darbībai starptautiskajos tirgos. **Atbilstoši panāktās vienošanās nosacījumiem ASV samazināja vai atcēla paaugstinātos tarifus plašam ES eksporta preču klāstam, nosakot ES maksimālo tarifu likmi 15 % apmērā.** Savukārt ES noteica beznodokļu tirdzniecību ASV rūpniecības precēm un labvēlīgus tarifus virknei nesensitīvu ASV lauksaimniecības preču, ko papildināja konkrētas ES apņemšanās sadarbības veicināšanai ar ASV enerģētikas un tehnoloģiju jomā.

EK rīkojās, lai aizsargātu ES iekšējo tirgu no negatīvajām ekonomiskajām sekām, ko veicinājušas izmaiņas starptautiskajā tirdzniecības vidē, t. sk. ASV–Ķīnas tirdzniecības nesaskaņas, un iespējamā trešo valstu tirdzniecības plūsmu pārvirzīšanās uz ES. Lai aizsargātu ES rūpniecību, EK nāca klajā ar priekšlikumu par 47 % samazināt tērauda importu no trešajām valstīm.

Latvija piedalījās ES interešu definēšanā, uzsverot sadarbības ar ASV nozīmi plašākā kontekstā, īpaši sadarbības stiprināšanu drošībā un aizsardzībā. Ārlietu dienests ciešā kontaktā ar uzņēmēju organizācijām, kā arī lielākajiem uz ASV eksportējošiem uzņēmumiem veidoja Latvijas nostāju. **Ārlietu ministrija lobēja labvēlīgāku tirdzniecības priekšnosacījumu noteikšanu galvenajām Latvijai eksporta nozarēm, piemēram, kokrūpniecībai. Rezultātā mūsu produkcijai ASV tagad piemēro ievērojami zemākus muitas nodevas tarifus nekā konkurentiem. Izdevīgākus nosacījumus izdevies panākt arī citās nozarēs, kas dod priekšrocības Latvijas eksportētājiem.**

EK strādās pie Kopīgā paziņojuma īstenošanas uzraudzības mehānisma izveides. Vienlaikus EK apkopo dalībvalstu intereses tālākām sarunām ar ASV – Latvija aktīvi iesaistās šajā procesā un sadarbojas ar tautsaimniecības nozarēm interešu definēšanā. ES ir apņēmusies sekmēt energoresursu iepirkumus no ASV. **Latvija būtiski palielina sašķidrinātās dabasgāzes iepirkumus no ASV, un tas sniedz būtisku ieguldījumu ES–ASV vienošanās īstenošanā.**

Latvijas ekonomiskās drošības stiprināšanai būtiska ir ES brīvās tirdzniecības nolīgumu (BTN) tīkla paplašināšana un ciešāka sadarbība ar līdzīgi domājošiem partneriem. Ārlietu dienests 2025. gadā kopā ar nozares un uzņēmējus pārstāvošajām organizācijām definēja Latvijas intereses un pārstāvēja tās ES BTN sarunās. 2025. gadā tika pārskatīti tirdzniecības nosacījumi ar Ukrainu un Moldovu, liberalizējot tirdzniecību un paātrinot asociācijas līgumos noteikto muitas nodokļu samazināšanu vai atcelšanu. Svarīgi, ka ceļā uz pievienošanos ES Ukraina un Moldova apņemas ieviest ES ražošanas standartus.

Pašlaik notiek sagatavošanās ES un Mercosur (Argentīna, Brazīlija, Paragvaja un Urugvaja) partnerības nolīguma parakstīšanai. Tas ir nozīmīgs solis uz plašu reģionālo

integrāciju, veicinot preču un pakalpojumu tirdzniecības pieaugumu un ieguldījumu piesaisti. Šis būs viens no lielākajiem brīvās tirdzniecības nolīgumiem pasaulē, ar ko *Mercosur* valstis atcels importa tarifus 91 % ES produktu, paredzot arī aizsardzību ES lauksaimniecības nozarei.

2025. gadā noslēgtas politiskās sarunas par:

- modernizēto globālās sadarbības nolīgumu ar Meksiku;
- visaptverošo ekonomiskās partnerības nolīgumu ar Indonēziju;
- digitālās tirdzniecības nolīgumu ar Korejas Republiku, kas ietver gan preču, gan pakalpojumu tirdzniecību.

Noslēgumam tuvojas sarunas par BTN ar Indiju, kurās jāsabalansē Eiropas uzņēmumu intereses lielākā Indijas tirgus pieejamībā ar Indijas atšķirīgo pieeju vides, ilgtspējas un darba standartu jomā.

ES noslēgtie BTN paver plašas tirdzniecības iespējas Latvijas eksportējošiem uzņēmumiem, jo nodrošinās piekļuvi ievērojamam jaunu patērētāju skaitam (Meksikā – 130 miljoni, Indonēzijā – 283 miljoni, Indijā – 1,45 miljards iedzīvotāju), kā arī sekmē netarifu barjeru samazināšanu un novēršanu.

Divpusējā ekonomiskā sadarbība

Ģeopolitiskie izaicinājumi un satricinājumi starptautiskajā tirdzniecībā rada nenoteiktību globālajos tirgos. Tie ietekmē mūsu ekonomiku gan tieši, gan netieši – caur mūsu galvenajiem eksporta tirgiem. Šobrīd globālā mērogā arvien plašāk izmanto tirgus aizsardzības mehānismus un palielinās iekšējā konkurence mūsu partnervalstu tirgos. Tādēļ svarīga ir Latvijas uzņēmēju spēja diversificēt eksporta tirgus un piedāvāt inovatīvus risinājumus gan tradicionālajos tirgos, gan jaunos tirgos.

2025. gada pirmajos deviņos mēnešos Latvijas preču un pakalpojumu eksports pieauga par 5,6 %. Ārvalstu investori Latvijā novērtējuši kā pievilcīgāko investīciju vidi Baltijā, un, pēc [Ārvalstu investoru padomes datiem](#), puse no esošajiem investoriem arī turpmāk plāno veikt investīcijas Latvijā. 2025. gada [Ernst & Young pētījums apliecina](#), ka Latvija ar 33 lieliem investīciju projektiem ir līdere Baltijā ārvalstu investīciju piesaistē (Lietuvā – 26, Igaunijā – 8).

Latvijas preču un pakalpojumu eksporta apjomu rādītāji 2025.gadā ir kāpuši, lielākoties pateicoties stabilai tirdzniecībai ar nozīmīgākajiem partneriem (2025. gada 9 mēnešos Lietuva +7,32%, Vācija +6,13%, Lielbritānija +4,32%, Itālija +17,56%, Nīderlande +10,7%, ASV +5,87%, Igaunija +2,13%, Somija +7,46%, Francija +3,61%, Čehija +18,41%, Kanāda +33,11%, Polija +3,71%, Īrija +6,93%, Beļģija +8,02%, Norvēģija +4,84% u.c.)

2025.gada 9 mēnešos izteikts uzkrāto investīciju kāpums no Baltijas valstīm (Igaunija +9,67%, jeb 331 MEUR, Lietuva +12,01%, jeb 275 MEUR), virknes EEZ valstu (Luksemburga +32,54%, jeb 247 MEUR, Dānija +9,6%, jeb 94 MEUR, Austrija +24,44%, jeb 88 MEUR, Vācija +3,33%, jeb 51 MEUR, Norvēģija +9,47%, jeb 48 MEUR, Somija +6,25%, jeb 29 MEUR, Īrija +29,03%,

jeb 27 MEUR, Čehija + 44,90%, jeb 22 MEUR), kā arī trešajām valstīm (AAE +114,89%, jeb 54 MEUR, Ukraina +9,23%, jeb 24 MEUR, Lielbritānija +4,55%, jeb 18 MERU, Izraēla +15,53%, jeb 16 MEUR).

Šis ir uzņēmēju un valsts pārvaldes kopīgā darba rezultāts. **Nenoteiktības apstākļos ārlietu dienestam ir īpaši nozīmīga loma, pārliecinot partnerus, ka Latvija ir droša vide investīcijām un ka Latvija ir uzticams un elastīgs partneris, kas var nodrošināt kritiskus piegādes ķēdes elementus partnervalstu vajadzībām.**

Investīciju piesaistes un eksporta veicināšanas jautājumos Ārlietu ministrija un Latvijas investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) turpina padziļināt sadarbību, lai maksimāli pilnvērtīgi izmantotu abu institūciju rīcībā esošos uzņēmēju atbalsta instrumentus. Ārlietu ministrija un LIAA sadarbojas ar nozaru ministrijām, pašvaldībām, akadēmiskajām aprindām, kā arī uzņēmējus pārstāvošām organizācijām un asociācijām. Ministru prezidentes vadītā Lielo un stratēģiski nozīmīgo investīciju projektu koordinācijas padome nodrošina iespējas noteikt labākos risinājumus gan konkrētiem investīciju projektiem, gan horizontāliem izaicinājumiem.

Ar LIAA iesaisti 2025. gadā Latvijā uzsākti 26 jauni investīciju projekti par 873 miljoniem eiro. Izstrādes stadijā pašlaik ir investīciju projekti par 17,5 miljardiem eiro. Atbalstu šajā darbā sniegusi arī Ārlietu ministrija.

2025. gadā viena no prioritātēm bija investīciju piesaiste aizsardzības industrijai. Finansējuma pieaugums aizsardzības nozarei un mūsu reģiona valstu rūpes par piegādes ķēžu drošību ir radījuši jaunas iespējas, kas mērķtiecīgi izmantotas konkrētos investīciju projektos. Piemēram:

- Ārlietu dienests, īpaši vēstniecība Vācijā, sniedzis nozīmīgu atbalstu *Rheinmetall* projekta izstrādē un investīciju piesaistē. Valsts aizsardzības korporācija un Vācijas *Rheinmetall AG* parakstījušas saprašanās memorandu par artilērijas munīcijas ražotnes izveidi Latvijā, projekta īstenošanai paredzot vairāk nekā 200 milj. eiro investīcijas.
- Noslēgts 50 milj. eiro līgums ar “*Dynamit Nobel Defence GmbH*”, kas paredz plašu nacionālās industrijas iesaisti.
- Ar vēstniecības Norvēģijā atbalstu Valsts prezidenta vizītes laikā 27. martā organizētais Latvijas–Norvēģijas aizsardzības industrijas forums rezultējies noslēgtos jaunos sadarbības līgumos par vairāk nekā 80 milj. eiro.
- Spānijā Latvijas armijas vajadzībām pasūtītas 84 kājnieku kaujas mašīnas *HUNTER* (760 milj. eiro vērtībā), un pasūtījuma izpildē paredzēta vismaz 30 % vietējās industrijas iesaiste.

Latvijas un Apvienotās Karalistes vadītā Dronu koalīcija un to atbalstošās ekosistēmas izveide Latvijā, uzņēmējiem sadarbojoties ar akadēmisko sektoru un Aizsardzības ministriju, ir radījušas jaunas iespējas Latvijas aizsardzības industrijas uzņēmumiem un divējāda lietojuma preču ražotājiem. Par Latvijā radīto ekosistēmu un testēšanas iespējām arvien lielāku interesi izrāda jaunākās paaudzes dronu ražotāji no līdzīgi domājošām valstīm. Viena no Ārlietu ministrijas prioritātēm ir investīciju piesaiste jaunajām tehnoloģijām, kā arī ES un NATO atbalsta finansējuma piesaiste.

- Forumā “*Techritory 2025*” Ārlietu ministrija organizēja aizsardzības nozares uzņēmumu tikšanos ar NATO Ģenerālsēkretāra vietnieku, lai pārrunātu NATO fondu pieejamību Latvijas uzņēmumu attīstīto tehnoloģiju ieviešanai un komercializācijai.

Investīciju piesaistes piemēri citās nozarēs:

- ASV bāzētais B2B digitālā mārketinga jaunuzņēmums “*7 Knots Digital*” izvēlējies Latviju par ieejas punktu Eiropas tirgū. 2026. gadā uzņēmums plāno izveidot 10 jaunas darbavietas Rīgā, attīstīt sadarbību ar augstskolām un jaunuzņēmumiem. Idejas par uzņēmējdarbības paplašināšanu radusies Latvijas uzņēmumu Tirdzniecības misijas Toronto, Kanādā, laikā.
- Turcijas ķīmiskās industrijas kompānija “*UNICHEM*”, kas ražo organisku krāsu ādas izstrādājumiem, nolēmusi izveidot uzņēmumu/ražotni Latvijā. Produkciju plānots eksportēt pamatā uz Itāliju.
- Dānijas zaļās enerģijas uzņēmums “*European Energy*” nolēmuši investēt Latvijas saules un vēja enerģijas parkos.

Latvijas vēstniecību tīkls sniedz praktisku atbalstu Latvijas uzņēmējiem ārvalstīs. Vēstniecības sadarbībā ar LIAA pārstāvniecībām veic vairākus uzdevumus:

- Sniedz konsultācijas un analīzi par uzņēmējdarbības iespējām vietējā tirgū, informē par potenciālajiem sadarbības partneriem, atbalsta uzņēmēju delegāciju vizīšu sekmīgu norisi. Mūsu vēstnieki strādā pie “durvju atvēršanas” ar augsta līmeņa amatpersonām un lielo uzņēmumu vadītājiem.
 - 2025. gada jūnijā vairāk nekā 90 Latvijas uzņēmumu pārstāvji kontaktbiržas formā tikās ar Latvijas vēstniecību darbiniekiem un LIAA pārstāvjiem ārvalstīs no vairāk nekā 30 valstīm, saņemot individuālas konsultācijas par eksporta veicināšanas iespējām un atbalstu ārvalstu tirgos. Izveidotie kontakti un sadarbība jau sāk nest augļus.
 - 2025. gadā Latvijas diplomātiskās pārstāvniecības (ASV, Austrālija, Beļģija, Francija, Igaunija, Japāna, Apvienotā Karaliste, Lietuva, Moldova, Norvēģija, Somija, Turcija, Uzbekistāna, Vācija, Zviedrija u. c.) organizējušas apaļā galda diskusijas, biznesa seminārus, Latvijas dienas, uzņēmēju biznesa iespēju prezentācijas, kā arī pasākumus investoru piesaistei. Latvijas vēstnieki ārvalstīs devušies 80 reģionālajās vizītēs, notikusi virkne ekonomiska rakstura divpusēju tikšanos, Latvija un mūsu uzņēmumi ar stendiem bijuši pārstāvēti 77 starptautiskās izstādēs, kā arī vēstniecības organizējušas vai apmeklējušas 275 citu veidu pasākumus, kas bijuši noderīgi mūsu valsts ekonomisko interešu īstenošanai.
- Nodrošina risinājumus un atbalstu sadarbībai ar valsts institūcijām un organizācijām, lai risinātu tirgus piekļuves jautājumus, īpaši pārtikas un farmācijas produktu sertifikāciju jomā.
 - Panākts, ka no 2025. gada jūlija Zāļu valsts aģentūra un Pārtikas un veterinārais dienests ir iekļauti Kanādas regulatīvās iestādes sarakstos, balstoties uz ES un Kanādas vienošanos par atbilstības un izpildes programmas savstarpēju atzīšanu saistībā ar zāļu labu ražošanas praksi. Tas nodrošinās Latvijas farmācijas un pārtikas produktu vieglāku piekļuvi Kanādas tirgum.
 - Farmācijas uzņēmums AS “*Olpha*” saņēmis Uzbekistānas medikamentu reģistrācijas apliecību. Latvijas uzņēmums ir pirmais starp Baltijas valstīm un viens no pirmajiem

Eiropā, kas saņēmis šādu sertifikātu. Tas nodrošinās uzņēmuma produkcijas esošā eksporta nepārtrauktību, kā arī jaunas iespējas Uzbekistānas tirgū.

- Mērķtiecīgas darbības rezultātā kopš 2025. gada februāra Azerbaidžānas Pārtikas drošības aģentūra ir atcēlusi prasību par papildu sertificēšanu un inspekcijām Latvijas pārtikas ražotājiem, kuri eksportē dzīvnieku izcelsmes produktus uz Azerbaidžānu, tādējādi ļaujot saglabāt eksportu uz Azerbaidžānu īpaši piena produktu nozarē.
- Vēstniecība Dienvidkorejā strādā, lai atrisinātu sertifikācijas jautājumu Latvijas putnu gaļas ražotājiem un eksportētājiem.
- Piesaista diasporas pārstāvjus un goda konsulu tīklu Latvijas uzņēmumu atbalstam.
 - Sadarbībā ar Latvijas goda konsulu Rietumāustralijā reģistrēts uzņēmums *CiTech Europe*, kas atvērs ražotni Liepājā, kur ražos NATO vajadzībām piemērotas ātri uzstādāmas izlūkošanas un komunikācijas torņu platformas. Sākotnējās investīcijas – 6 milj. eiro.
 - Pateicoties Latvijas goda konsula Turcijā iesaistei, tiek īstenoti vairāki Turcijas investīciju projekti Latvijā.
 - Ārlietu ministres vizītes laikā Japānā sadarbībā ar Latvijas goda konsulu Nagojā organizēts augsta profila biznesa seminārs, ko apmeklēja vairāk nekā 50 Japānas augsta līmeņa uzņēmēji.
 - Valsts prezidenta vizītes laikā Brazīlijā ar Latvijas goda konsula Sanpaulu atbalstu tika sagatavota kvalitatīva vizītes programma ar virkni ekonomiska rakstura tikšanos, ļaujot delegācijas dalībniekiem izveidot vērtīgus biznesa kontaktus Brazīlijā.

Latvijas augstāko amatpersonu ārvalstu vizītes dod iespēju pievērst partnervalstu un to uzņēmēju uzmanību Latvijas uzņēmumu sasniegumiem. Uzņēmumiem tās sniedz iespējas nostiprināt esošo sadarbību un gūt jaunus kontaktus. Lai sekmīgi sagatavotu vizītes un ikdienas darbā īstenotu vienošanās, liela nozīme ir vēstniecībām. Piemēram:

- Latvijas vēstniecība Japānā nodrošināja atbalstu Baltijas valstu paviljona sekmīgai darbībai izstādē “*EXPO Osaka 2025*”; valsts augstāko amatpersonu vizītes un 10 tirdzniecības misijas vairoja Latvijas globālo atpazīstamību *EXPO 2025* ietvaros;
- vēstniecība Vācijā nodrošināja sekmīgu Ministru prezidentes un vēsturiski lielākās uzņēmēju delegācijas vizīti 2025. gadā Hamburgā un Rostokā.

Ārlietu ministres vizītēs ārvalstīs un ārvalstu amatpersonu vizītēs Latvijā obligāts elements ir ekonomiskās sadarbības veicināšana. Redzamākās no tām 2025. gadā bijušas, piemēram, vizītes Indijā, Japānā, Vācijā, Dānijā, Luksemburgā. Daļā šo vizīšu ministri pavadījuši Latvijas uzņēmumi.

Jaunās tehnoloģijas un inovāciju komercializācija

Zinātne un tehnoloģijas ir gan Latvijas konkurētspējas un labklājības, gan suverenitātes un drošības pamats. Zinātne un tehnoloģijas ir kļuvušas par būtisku sarunu tematu katrā tikšanās reizē ar līdzīgi domājošo valstu augstākajām amatpersonām, jo šīs jomas ir svarīgas gan aizsardzībai, gan ekonomiskajai sadarbībai. 2025. gadā izdevies veicināt interesi par sadarbību ar Latviju zinātnes un inovāciju jomā Dānijā, Luksemburgā, Japānā un ASV.

Pēc savas iniciatīvas Ārlietu ministrija ciešā sadarbībā ar akadēmisko un privāto sektoru 2025. gada aprīlī iestājās par nepieciešamību atcelt 2025. gada sākumā iepriekšējās ASV administrācijas pieņemtos eksporta un izmantošanas ierobežojumus ASV izstrādātajām augstas veiktspējas mākslīgā intelekta skaitļošanas tehnoloģijām (tostarp grafiskajiem procesoriem, lielo valodu modeļu parametriem un to apmācības iespējām), kuri apgrūtinātu Latvijas tehnoloģisko attīstību. Maijā ASV noteikumi tika atcelti. Latvija līdz ar citām Baltijas valstīm saņēma atzinību, ka paustie apsvērumi noderējuši ASV administrācijas argumentācijā par MI ierobežojumu atcelšanu. Lai saglabātu Latvijas akadēmiskā un privātā sektora piekļuvi nozīmīgām MI skaitļošanas jaudām, Latvijai jāturpina uzlabot eksporta kontroles mehānismus kritiski svarīgo tehnoloģiju jomā.

Ārlietu dienests atbalsta tautsaimniecības nozares ar augstu pievienoto vērtību. Latvijas datorpakalpojumu un informācijas tehnoloģiju pakalpojumu eksports 2025. gada pirmajos trīs ceturkšņos pieauga par 144 miljoniem eiro jeb 19,9 %, salīdzinot ar 2024. gada pirmajiem trīs ceturkšņiem, nu jau sasniedzot 869 miljonus eiro. Nozīmīgs pieaugums ir telekomunikāciju pakalpojumu jomā, kur 2025. gada trīs ceturkšņos ar 16 % pieaugumu sasniegts 298 miljonus eiro liels pakalpojumu eksports.

- Ministru prezidentes vizītes laikā Dubajā noslēgts saprašanās memorands ar Apvienotajiem Arābu Emirātiem par sadarbību pētniecībā, veselības nozares digitalizācijā, abu pušu uzņēmumu ražošanas un eksporta piedāvājumu, kā arī pieredzes un zināšanu apmaiņā veselības jomā.
- Ar vēstniecības Vācijā iesaisti noslēgts saprašanās memorands starp SIA “Latvijas Mobilais Telefons”, Rīgas brīvostu, Hamburgas ostu, SIA “Elektroniskie sakari”, Hamburgas ostas floti un SIA “LVR Flote” par sadarbību jūras tehnoloģiju digitālo inovāciju attīstīšanā.
- Ar vēstniecības Vācijā atbalstu šogad pirmo reizi forumam “*Techritory 2025*” izdevies piesaistīt oficiālo partnerreģionu – Hamburgu – ar plašu uzņēmēju delegāciju.

Spējas pārvērst pētniecības rezultātus produktos un pakalpojumos ar augstu pievienoto vērtību tieši ietekmēs Latvijas izaugsmi un attīstību. Latvija ir starptautiski apliecinājusi savus sasniegumus autonomo transportlīdzekļu (civīlam un militāram lietojumam), MI, kvantu tehnoloģiju un kosmosa jomā. Tomēr nepieciešami mērķtiecīgi papildu pasākumi, lai veicinātu komercializāciju un veidotu sadarbības ekosistēmu. Šos jautājumus ārlietu ministre uzsvēra, vadot Ārējās ekonomiskās politikas koordinācijas padomi 2025. gada augustā. Starptautisko sadarbību zinātnē un komercializācijā ārlietu dienests ir izvirzījis kā ārējās ekonomiskās sadarbības prioritāti.

- 2025. gada oktobrī ārlietu ministre ar Dānijas Nīlsa Bora institūta vadītāju pārrunāja sadarbību kvantu nozarē, kas sekmēja memoranda noslēgšanu starp Rīgas Tehnisko universitāti un Nīlsa Bora institūtu.
- 2025. gada oktobrī ārlietu ministre Luksemburgā tikās ar kosmosa risinājumu uzņēmumu SES S.A. un informēja par Latvijas kosmosa industrijas uzņēmumu izstrādātajiem risinājumiem un sadarbības piedāvājumiem.
- 2025. gada martā ārlietu ministres vizītes laikā Indijā tika sākta sadarbība starp Latvijas kosmosa industrijas uzņēmumiem un Indijas kosmosa aģentūru (ISRO).

Latvijas zinātnieku īstenotie projekti stiprina ES tehnoloģisko suverenitāti un palīdz NATO sasniegt savus mērķus inovāciju jomā.

- Ārlietu dienests jau vairākus gadus cieši sadarbojas ar forumu “*Techritory 2025*”, lai plašu valstu pārstāvju loku iepazīstinātu ar Latvijas sasniegumiem un iespējām digitālajā jomā.
- **Latvijas akadēmiskās institūcijas arvien veiksmīgāk piesaista zinātnei un tās komercializācijai paredzēto ES finansējumu.** Tas ir ļāvis Latvijas Universitātei un Rīgas Tehniskajai universitātei attīstīt sešas studiju programmas kvantu tehnoloģijās, bet Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūtam – izveidot mikroshēmu dizainam nepieciešamo “tīro telpu” (*clean room*).
- Uzņēmuma “Tilde” uzvara EK konkursā “*Large AI Grand Challenge*” ļāva radīt pasaulē pirmo atvērtā koda mākslīgā intelekta lielo valodas modeli *TildeOpen LLM*. Modelis ir piemērots specializētu MI lietojumu attīstīšanai Eiropas valodās, tai skaitā latviešu, un tajā ir iestrādāti risinājumi noturībai pret dezinformāciju.

Latvijas sasniegumi kvantu tehnoloģijās ļauj mūsu zinātniekiem iesaistīties ES un NATO visjaunākajos kvantu tehnoloģiju projektos. Latvija ir pirmā Baltijas valsts, kas izveidojusi nacionāla līmeņa kvantu drošu komunikācijas tīklu.

2025. gada oktobrī Latvijai piešķirts finansiāls atbalsts EK un Eiropas Augstas veikspējas datošanas kopuzņēmuma (*EuroHPC Joint Undertaking*) projekta “Mākslīgā intelekta rūpnīcas antena – Latvija” īstenošanai no 2026. līdz 2028. gadam. Projekta mērķis ir izveidot nacionāla līmeņa kompetences centru, kas stiprinās Latvijas MI ekosistēmu un savienos to ar Somijā izveidoto konsorciiju *LUMI AI Factory*.

Sabiedrības iesaiste ārpolitikas veidošanā, Latvijas valstspiederīgo interešu aizsardzība un sadarbība ar diasporu

Konsulārais atbalsts

Viens no galvenajiem Ārlietu ministrijas darbības virzieniem ir rūpes par Latvijas cilvēkiem pasaulē, nodrošinot Latvijas valstspiederīgo interešu aizsardzību ārvalstīs un stiprinot konsulārā dienesta spējas.

No 2025. gada oktobra Valsts pārvaldes pakalpojumu portālā pieejams **jaunais Konsulārais reģistrs**, kas ļauj ceļotājiem ērtāk reģistrēt savus ārvalstu braucienus, savukārt konsulārajam dienestam efektīvāk reaģēt krīzes situācijās. No 9. decembra Latvija un citas ES dalībvalstis sāka jauna, pret viltojumiem aizsargātā parauga ES pagaidu ceļošanas dokumenta izsniegšanu Latvijas valstspiederīgajiem un nepārstāvētajiem ES pilsoņiem, kuriem ārvalstīs zudis personu apliecinošs dokuments.

Ārlietu ministrija nodrošina atbalstu Latvijas valstspiederīgajiem visdažādākajās krīzes situācijās ārvalstīs. Piemēram, 2025. gada jūnijā, saasinoties Izraēlas un Irānas attiecībām, konsulārais dienests ar citu ES dalībvalstu organizētiem speciālajiem reisiem palīdzēja 42 Latvijas

valstspiederīgajiem un viņu ģimenes locekļiem droši izceļot no Izraēlas. 2025. gadā Latvijā no Baltkrievijas atgriezās pieci Latvijas valstspiederīgie (trīs no viņiem bija politiski ieslodzītie), kuriem tika sniegta konsulārā palīdzība. Personas kopā ar citiem ārvalstniekiem atbrīvotas no ieslodzījuma Baltkrievijā, pateicoties ASV atbalstam.

Ārlietu ministrija turpina preventīvi informēt sabiedrību par drošu ceļošanu un rīcību ārkārtējās situācijās ārvalstīs. Aizvadītā gada “Ceļo droši” kampaņās konsekventi uzsvērts aicinājums neapmeklēt Krieviju un Baltkrieviju, jo Latvijas valstspiederīgie joprojām ceļo uz šīm valstīm. Informatīvajā kampaņā “Neļauj sevi izmantot” jeb “Darbs ārzemēs” Ārlietu ministrija brīdināja par darbaspēka ekspluatācijas riskiem, jo Latvijas valstspiederīgie, meklējot darbu ārvalstīs, nereti kļūst par organizētās noziedzības un cilvēku tirdzniecības upuriem. Kampaņu materiāli ar ieteikumiem ceļotājiem un darba meklētājiem izplatīti Latvijas Televīzijā un Latvijas Radio, kā arī digitālajā vidē, lidostā, autoostā un citviet. Lai jauniešiem skaidrotu cilvēku tirdzniecības riskus un drošas ceļošanas principus, 2025. gadā Ārlietu ministrijas pārstāvji sadarbībā ar Tiesībsarga biroja ekspertiem apmeklēja vairāk nekā 10 speciālās izglītības iestādes visā Latvijā.

Ārlietu ministrija sadarbībā ar citām iestādēm veiksmīgi nodrošināja konsulāros pakalpojumus ārvalstīs. 2025. gadā par Latvijas pārstāvniecībās ārvalstīs sniegtajiem konsulārajiem pakalpojumiem iekasēti ap 7,3 miljoni eiro (valsts nodevas un konsulārā atlīdzība). Konsulārais dienests sniedza ap 160 000 maksas konsulāro pakalpojumu, no kuriem lielākā daļa – aptuveni 42 000 – bija pasu un personas apliecību noformēšana. Lai tautiešiem nodrošinātu ērtāku personu apliecinošu dokumentu saņemšanu valstīs ar lieliem ģeogrāfiskiem attālumiem un valstīs, kur Latvijai nav pārstāvniecības, tika organizēti 14 izbraukumi ar mobilajām pasu darbstacijām. Jūnijā Ārlietu ministrija organizēja **mobilās pasu darbstacijas izbraukumu uz Čīli, Argentīnu un Brazīliju.** Brauciena laikā tika apkalpotas 548 personas, noformējot 1023 personu apliecinošus dokumentus – 552 pases un 471 personas apliecību.

Ģeopolitisko apstākļu dēļ 2025. gadā pārstāvniecībās tika apstrādāts salīdzinoši neliels vīzu pieteikumu skaits – aptuveni 35 000. **2025. gadā tika izstrādāts konsolidēts tiesiskais regulējums attiecībā uz Krievijas un Baltkrievijas pilsoņiem – Ministru kabineta noteikumi par trešo valstu valstspiederīgo vīzu pieteikumu pieņemšanas un ieceļošanas ierobežojumiem Latvijā.**

Diasporas politika

Ārlietu ministrija sadarbojās ar diasporas organizācijām un valsts pārvaldes institūcijām, lai saskaņoti īstenotu diasporas politiku atbilstoši Diasporas likumam un Plānam darbam ar diasporu 2024.–2026. gadam. Ārlietu ministrija vada **Diasporas konsultatīvo padomi** (turpmāk – DKP), kas tiek sasaukta četras reizes gadā. 2025. gadā svarīgākās tēmas bija diasporas dalība vēlēšanās un to organizēšanā, studiju iespējas Latvijā, zinātnieku sadarbība, gaidāmais diasporas iesaukums Valsts aizsardzības dienestā un remigrācijas jautājumi, lai vienkāršotu diasporas atgriešanos Latvijā.

Lai stiprinātu Latvijas diasporas noturību un veicinātu tās spēju pretoties informācijas manipulācijām un dezinformācijai, kā arī paust Latvijas vēstījumus mītnes zemes medijiem un sabiedrībai, 2025. gada septembrī tika izveidota **Sabiedrības noturības, stratēģiskās komunikācijas un mediju darba grupa**. Tajā darbojas gan diasporas organizācijas, gan diasporas žurnālisti, gan atbildīgie valsts pārvaldes iestāžu darbinieki.

Lai īstenotu uz pētījumu rezultātiem balstītu diasporas politiku, sadarbībā ar Latvijas Universitātes Diasporas un migrācijas pētījumu centru 2025. gadā tika veikts apjomīgs **pētījums “Diasporas investīcijas Latvijā”** četrās daudzdimensionālās investīciju jomās: finansiālā, cilvēkkapitāla, sociālā un simboliskā kapitāla investīcijas. Pētījumā norādīts, ka diaspora ik gadu piesaista Latvijai 0,94–1,0 miljardu eiro, taču lielākā daļa šo resursu tiek absorbēti patēriņā. Finansiālie ieguldījumi uzņēmējdarbībā ir makroekonomiski nelieli, bet kvalitatīvi nozīmīgi. Investējot Latvijā, diaspora meklē gan finanšu atdevi, gan jēgpilnu ietekmi uz Latviju. Šie secinājumi kopumā iezīmē nepieciešamību Latvijas diasporas politikā akcentēt investīciju nozīmi, kas varētu būtu viens no valsts izaugsmes nozīmīgiem paātrinātājiem.

2026. gadā tiek plānots padziļināti pētīt diasporas apjomu, jo iepriekšējais diasporas apjoma pētījums, kas veikts 2020. gadā, vairs neatbilst aktuālo situāciju.

Lai veicinātu diasporas pilsonisko un politisko līdzdalību, nodrošinot dialogu ar diasporu tai nozīmīgu lēmumu pieņemšanā un viedokļu pārstāvībā, Ārlietu ministrija regulāri sadarbojas ar galvenajām diasporas jumta organizācijām – Pasaules Brīvo Latviešu apvienību, Eiropas Latviešu apvienību, Amerikas Latviešu apvienību, Dienvidamerikas un Karību latviešu apvienību, Latviešu apvienību Austrālijā un Jaunzēlandē, Latviešu Nacionālo apvienību Kanādā u. c. Ārlietu ministrija ar šīm organizācijām konsultējas pirms lēmumu pieņemšanas un pēckā diasporai skaidro pieņemtos lēmumus. Gada sākumā Pasaules Brīvo Latviešu apvienība aktīvi piedalījās Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas darbā, izstrādājot grozījumus Saeimas vēlēšanu likumā un Pašvaldības vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju likumā attiecībā uz vēlēšanu norises organizāciju vēlēšanu iecirkņos ārpus Latvijas. Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisija konsultējās ar Eiropas Latviešu apvienības pārstāvjiem par grozījumiem Izglītības likumā attiecībā uz tālmācību.

Ārlietu ministrija īstenoja vairākas informatīvās kampaņas diasporai par aktualitātēm: e-paraksta noformēšanu un lietošanu, vēlēšanu iecirkņu organizēšanu ārzemēs ārpus diplomātiskajām un konsulārajām pārstāvniecībām, studiju iespējām Latvijā, diasporas iesaukumu Valsts aizsardzības dienestā u. c.

Aizsardzības ministrijas pārstāvji piedalījās diasporas jauniešu nometnēs Latvijā – Nīcā un Aglonā –, kā arī pasākumos ārvalstīs – Īrijā, Norvēģijā un Zviedrijā. Tika organizēti tiešsaistes semināri gan jauniešiem ASV, Garezera vasaras vidusskolā, gan plašākai publikai, kurā piedalījās vairāk nekā 100 dalībnieki no Eiropas, ASV un Austrālijas. Eiropas Latviešu apvienības pārstāvji apmeklēja Nacionālo bruņoto spēku Gaisa spēku bāzi Lielvārdē, savukārt Pasaules Brīvo Latviešu apvienības valde apmeklēja Nacionālo bruņoto spēku Alūksnes Kājnieku skolu, kas ļāva klātienē gūt ieskatu Valsts aizsardzības dienesta ikdienā. Informatīvie pasākumi jāturpina 2026. gadā, vairāk koncentrējoties uz jauniešu auditoriju un veidojot reģionālo pieeju.

2025. gada jūlijā Rīgā norisinājās **Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forums**, kas pulcēja izcilus latviešu izcelsmes uzņēmējus, zinātniekus, ekspertus un politikas veidotājus no visas pasaules, lai stiprinātu saikni ar Latviju un veicinātu ekonomisko sadarbību, investīcijas un inovāciju attīstību. Galvenās foruma tēmas – drošība un aizsardzība, mākslīgais intelekts, jaunuzņēmumu attīstība, cilvēkkapitāla potenciāls un radošās industrijas. Forumā klātienē piedalījās 618 dalībnieki un attālināti – 842 dalībnieki. Forumā apmeklētājiem bija iespēja veidot kontaktus, izmantojot īpašu tīklošanās rīku *B2Match*.

Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju foruma pēctecības nodrošināšanai 2026. gadā Ārlietu ministrija sadarbībā ar LIAA, Pasaules Brīvo Latviešu apvienību un diasporas aktīvistiem organizēs mazāka mēroga pasākumus “Latvija fokusā” galvaspilsētās ārpus Latvijas – divus Eiropā un vienu ārpus Eiropas. Mērķis ir informēt par aktualitātēm Latvijā, kā arī veicināt pašorganizēšanos, dibinot reģionālas uzņēmēju biedrības vai klubus, tādējādi meklējot iespējas dot pienesumu Latvijas tautsaimniecībai.

Lai veicinātu starptautiskajās organizācijās strādājošo Latvijas profesionāļu zināšanu un pieredzes pārnesi gan uz valsts pārvaldi, gan privāto sektoru Latvijā, Ārlietu ministrija kopā ar biedrību “Ekonomiskā sadarbība un investīcijas Latvijai” organizē ikgadēju **Starptautiskajās organizācijās strādājošo Latvijas profesionāļu forumu**. Forumā rezultātā sadarbībā ar profesionāļiem tiek organizēti semināri Latvijas uzņēmējiem **par iespējām piedalīties ES un ANO iepirkumu konkursos**. Latvijas profesionāļiem izdevies iniciēt savu pārstāvēto organizāciju starptautiskos pasākumus Latvijā, tādējādi veicinot gan Latvijas atpazīstamību, gan veidojot pienesumu Latvijas tautsaimniecībai. Piemēram, 2026. gadā Rīgā notiks Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas 35. ikgadējā sanāksme, kurā tiek gaidīti līdz 4000 dalībnieku no visas pasaules. Rīgu kā konferences norises vietu iniciēja Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas Latvijas pārstāvis.

Latvijas profesionāļi vēlas saglabāt saikni ar Latviju un iesaistīties tās attīstībā. Ārlietu ministrija kopā ar nevalstiskajām organizācijām – biedrībām “Ekonomiskā sadarbība un investīcijas Latvijā” un “Ar pasaules pieredzi Latvijā” – atbalsta Valsts kanceleju ceļa kartes izstrādē. Ceļa karte veicinās starptautisko profesionāļu atgriešanos darbā Latvijā karjeras pieredzei atbilstošā jomā un amatā. 2026. gadā forums notiks piekto reizi, un tas fokusēsies uz studentiem un jauniešiem.

Viens no Diasporas likuma mērķiem ir nodrošināt labvēlīgus apstākļus **remigrācijai**. 2024. gadā (*CSP dati par 2025. gadu būs pieejami 2026. gada jūnijā*) no Latvijas izbrauca 9621 Latvijas valstspiederīgais, bet atgriezās 9973, no kuriem 7907 darbspējīgajā vecumā – no 15 līdz 64 gadiem. Diasporas konsultatīvās padomes Remigrācijas koordinācijas darba grupā, kuru vada biedrības “Ar pasaules pieredzi Latvijā” pārstāvis, tiek meklēti risinājumi dažādiem problēmjautājumiem: precīzas informācijas iegūšanai par darba un mācību iespējām, latviešu valodas apguves iespējām, nepieciešamo dokumentu savlaicīgu sagatavošanu u. c. Šī procesa atvieglošanai tiek veidota vienota informatīvā platforma – remigracija.lv.

Ārlietu ministrija 2025. gadā savā budžetā ir paredzējusi 176 238 eiro sadarbības stiprināšanai ar diasporu. Ir atbalstīti gan tādi lieli projekti kā Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju

forums un Starptautiskajās organizācijās strādājošo Latvijas profesionāļu forums, gan diasporas organizāciju un kopu pieteiktie projekti. Tajos iekļautas aptuveni 50 diasporas organizācijas ar vairāk nekā 12 tūkstošiem pārstāvju teju 30 pasaules valstīs. 2025. gadā īpaši tika atbalstīti valsts svētku pasākumi un diasporas pašorganizēšanās norises, kā arī citas aktivitātes kultūras, izglītības, zinātnes un tautsaimniecības jomā. 2025. gadā tika saņemti 115 projektu pieteikumi. No tiem tika atbalstīti 73 projekti par kopējo summu 137 108 eiro.

Sadarbībā ar **Valsts kanceleju** un portālu **Latviesi.com** 2025.gadā ir izveidota Latvijas diasporas sabiedrības noturības, stratēģiskās komunikācijas un mediju darba grupa, kas stiprina diasporas sabiedrības noturību, veicina diasporas spēju pretoties informācijas manipulācijām un dezinformācijai, kā arī iesaista diasporas medijus patiesas informācijas sniegšanā par Latviju diasporā un tās mītnes zemēs. Informāciju par Latviju regulāri sniedz tādi mediji kā portāli **Latviesi.com**, **Baltic-Ireland** un laikraksti “**Brīvā Latvija**”, “**Laiks**”, “**Latvietis**” un “**Latvija Amerikā**” un citi.

Diasporas mediji, tādi kā portāli “**Latviesi.com**”, **Baltic-Ireland**, regulāri publicē rakstus un veido sižetus par Valsts aizsardzības dienestu un kā tas attiecas uz jauniešiem, kuri dzīvo ārvalstīs.

Nozīmīgi latviešu diasporas kultūras un mākslas vērtību glabātāji Latvijā ir muzeji “**Latvieši pasaulē**” un “**Pasaules latviešu mākslas centrs Cēsīs**”. Muzeja “Latvieši pasaulē” izpilddirektors 2025.gadā ir ievēlēts Diasporas konsultatīvās padomes sastāvā.

Par ieguldījumu Eiropas bērnu un jauniešu kora izveidē un dalībā XIII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos, īpaši izceļam Gada cilvēku diasporā 2025 – **Ilzi Atardo**, Eiropas Latviešu apvienības prezidija locekli.

Publiskā diplomātija un sabiedrības iesaiste ārpolitikā

Latvijas ārpolitikas veidošanā un ārpolitisko mērķu sasniegšanā tiek izmantota stratēģiskā komunikācija – publiskā diplomātija, sadarbība ar medijiem un visplašākās sabiedrības iesaiste. Ārlietu ministrijas darbā būtisku atbalstu sniedz pilsoniskās sabiedrības pārstāvji, norit pastāvīgs dialogs ar ārpolitikas un drošības politikas pētniecības centriem, sociālajiem partneriem, akadēmiskās vides pārstāvjiem, plašu ekspertu loku un nevalstiskajām organizācijām, kā arī žurnālistiem.

Publiskā diplomātija

Publiskās diplomātijas programma ir nozīmīgs instruments Latvijas ārpolitisko interešu īstenošanā. Tā ir iespēja paplašināt starptautisko sadarbību ar partneriem, ar kuriem ikdienā sadarbība nav tik intensīva kā ES, NATO, **NB8** u. c. formātos – īpaši ar Āfrikas, Latīņamerikas, Karību valstu un Okeānijas reģiona valstu pārstāvjiem, kas ir svarīgi, gatavojoties darbam ANO Drošības padomē 2026.–2027. gadā.

Četrus gadus laikā publiskās diplomātijas programmā **Latvijas kandidatūras ANO Drošības padomē lobīja kampaņas atbalstam** ir sarīkoti vairāk nekā 190 pasākumi. 2025. gadā šajā publiskās diplomātijas programmā Latvijas diplomātiskās pārstāvniecības un ministrija organizēja 47 publiskus pasākumus Eiropā, ASV, Āzijā, Āfrikā, Austrālijā un Okeānijas reģionā, aktualizējot Latvijai svarīgos jautājumus ANO dienaskārtībā – atbalstu Ukrainai un Krievijas ierobežošanu, uz starptautiskajām tiesībām balstītās kārtības aizstāvēšanu un daudzpusējās sadarbības veicināšanu.

Latvijas organizētais seminārs ANO mītnē Ņujorkā par Ukrainai nodarīto zaudējumu reģistra izveidi arī Globālo Dienvidu valstu partneriem apliecināja, ka Krievijas agresija Ukrainā nav lokāls Eiropas konflikts, bet imperiālistisks koloniāls karš, kas tieši ietekmē visu starptautisko kārtību. Atspēkojot Krievijas dezinformāciju, Latvija arī šajā formātā norādīja uz nepieciešamību panākt Krievijas saukšanu pie atbildības un tās agresijas noziegumu iztiesāšanu.

Lielu interesi Ņujorkā izraisīja ANO centrālajā ēkā eksponētā kopīgā Baltijas valstu izstāde par Otrā pasaules kara sekām Baltijas valstīs – okupāciju un starptautisko izolāciju. Izstādē atspēkoti Krievijas naratīvi par Padomju Savienību kā Eiropas atbrīvotāju un miera nesēju.

Latvijas pastāvīgā pārstāvniecība ANO Ženēvā Cilvēktiesību padomes 59. sesijas laikā organizēja publisko diskusiju “Dzīve aiz restēm: politiskās represijas, pamatbrīvību un cilvēktiesību izskaušana un nācījas izdzīvošanas jautājums”. Diskusijas mērķis: atbalstīt Baltkrievijas un Ukrainas nevalstiskās organizācijas, tostarp Baltkrievijas demokrātiskās opozīcijas cilvēktiesību centru “*Viasna*”, Baltkrievijas demokrātisko arodbiedrību organizācijas “*Salidarnast*”, nevalstisko organizāciju “*The Reckoning Project*”, kas Ukrainā vāc kara noziegumu un noziegumu pret cilvēci pierādījumus.

Publiskās diplomātijas programmā Latvijas eksperti dalījās pieredzē kibernetikā, cīņā pret dezinformāciju un medijpratībā, kā arī ieroču eksporta kontrolē. Sadarbībā ar starptautisko tiesību profesoru Dr. Mārtiņu Paporinski tika atbalstītas Mazo salu un attīstības valstu grupu valstis (*SIDS*) par klimata pārmaiņu jautājumiem, organizējot semināru ciklu Fidži un Austrālijā. Savukārt Latvijas Universitātes Lībiešu institūta vadošais pētnieks Valts Ernštreits ANO formātā aktualizēja pirmiedzīvotāju tiesību aizsardzības jautājumus.

Latvija iestājas par sieviešu tiesībām un sieviešu iespēju veicināšanu. Latvijas pastāvīgā pārstāvniecība ANO Ņujorkā sadarbībā ar organizāciju *Riga TechGirls* organizēja pasākumu sieviešu tiesību un iespēju veicināšanai informācijas un komunikācijas tehnoloģijās, kā arī zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātnes un matemātikas (*STEM*) jomā. Savukārt Armēnijā, Korejā, Somijā un Gruzijā sadarbībā ar Latvijas Transatlantisko organizāciju un biedrību “Sievietes drošībai” notika diskusijas par ANO rezolūcijas Nr. 1325 “Par sievietēm, mieru un drošību” īstenošanu.

2025. gadā biedrība “Sievietes drošībai” atbalstījusi dažādus ar ANO tematiku “Sievietes, miers un drošība” saistītus izglītojošos pasākumus. Piemēram, 2025. gada maijā Rīgā notika Ārlietu ministrijas, biedrības “Sievietes drošībai” un Āzijas–Eiropas fondu kopīgi organizētās mācības par šo tematiku “Sievietes, miers un drošība”, kurās piedalījās 20 diplomāti, valsts iestāžu pārstāvji un nevalstiskā sektora darbinieki no 19 Āzijas un Eiropas valstīm.

2025. gadā noslēgts pirmais Latvijas Nacionālais rīcības plāns “Par sievietēm, mieru un drošību” 2020.–2025. gadam, sāktā otrā plāna 2026.–2031. gadam izstrāde. Tā izstrādē iesaistītas ne tikai valsts un pašvaldību institūcijas, bet arī nevalstiskās organizācijas: Centrs MARTA, “Sievietes drošībai”, Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls, ANO Jauniešu delegātu programma, Latvijas Platforma attīstības sadarbībai, Latvijas Pilsoniskā alianse. Plāna mērķis ir veicināt sabiedrības izpratni par sievietes lomu Latvijas drošībā un lauzt stereotipus, kas kavē sabiedrības pilnīga potenciāla izmantošanu valsts visaptverošai aizsardzībai. Ziņojumu plānots apstiprināt 2026. gada pirmajā ceturksnī.

Lai ieinteresētu Latvijas uzņēmējus attīstīt jaunus eksporta tirgus un dalītos Latvijas pieredzē digitalizācijas jautājumos, maijā Ārlietu ministrijā norisinājās jau otrais starptautiskais forums “Latvija un Āfrikas valstis: noturības un attīstības veicināšana, izmantojot digitālos risinājumus”. Tas sadarbībai pulcēja valsts un nevalstiskā sektora pārstāvjus un uzņēmējus no 12 Āfrikas valstīm.

Nodrošinot Latvijas ekspertīzi izglītības digitalizācijas jautājumos, Latvijas pastāvīgā pārstāvniecība UNESCO atbalstīja uzņēmēju SIA “Tilde” un SIA “Lielvārds” pārstāvju vizīti Maurīcijā, kur eksperti iepazīstināja ar valodas tehnoloģiju risinājumiem izglītībā, kas balstīti uz MI.

Publiskās diplomātijas pasākumos veicināta gan Latvijas sabiedrības, gan starptautiskās auditorijas izpratne par Latvijas pienesumu daudzpusējā diplomātijā un darbā ANO Drošības padomē. Ārlietu ministrijas amatpersonas sniegušas intervijas nacionālajiem un pasaules medijiem un viedokļu līderiem par aktuālajiem jautājumiem – Krievijas karu Ukrainā, Krievijas ierobežošanu un tās propagandas atmaskošanu, ES sankciju pret Krieviju un Baltkrieviju pastiprināšanu, sadarbību NATO, situāciju Tuvajos Austrumos, Latvijas kandidēšanu ANO Drošības padomē 2026.–2027. gadā.

Ārlietu ministre Latvijas, citu valstu un starptautisko mediju pārstāvjiem sniegusi vairāk nekā 100 intervijas, organizēti vairāk nekā 30 mediju brīfingi.

Sabiedrības iesaiste ārpolitikā

Lai sekmētu viedokļu apmaiņu un tā rezultātā rastos risinājumus izmantotu ministrijas darbā, Ārlietu ministrija ārpolitikas procesā iesaista sabiedrības pārstāvjus – jauniešus, ekspertus, nevalstisko organizāciju pārstāvjus, sociālos un sadarbības partnerus. Nevalstiskās organizācijas tiek iesaistītas dažādos politikas plānošanas un īstenošanas posmos, īpaši attīstības sadarbības, cilvēktiesību, starptautiskās drošības un diasporas politikas jomā. Aktīvai komunikācijai ar iedzīvotājiem tiek organizēti reģionālie pasākumi bibliotēkās visā Latvijā un Ārlietu ministrijas Atvērto durvju dienas. Ārlietu ministrija 2025. gada rudenī organizēja **Atvērto durvju dienas jauniešiem** Latvijas reģionos – Viļānos, Maltā, Daugavpilī, Gulbenē, Alūksnē, Liepājā un Kuldīgā. Jaunieši tikās ar Latvijas ārlietu ekspertiem un uzzināja vairāk par darbu dienestā, ārpolitikas prioritātēm, drošības politikas aktualitātēm un drošu ceļošanu.

Dažādie sadarbības formāti – konsultatīvās padomes, darba grupas, semināri un tiešsaistes semināri dažādām mērķa grupām, kā arī vietējo un starptautisko domnīcu iesaiste – nodrošina kanālus un platformas regulārai sadarbībai un veicina pozitīvu sabiedrības pārstāvju interesi par līdzdalības iespējām ārpolitikas procesos.

Vērtīgu pienesumu Latvijas ārlietu dienesta darbā sniedz **Ārpolitikas ekspertu padome** tās atjaunotajā sastāvā. Regulārās tikšanās ļauj uzklaut dažādu jomu ekspertus un padziļināti pārrunāt Latvijas ārpolitikas un starptautiski aktuālos jautājumus, gūt plašāku skatījumu par globālajiem izaicinājumiem. Ar Ārlietu ministrijas atbalstu tās ilggadējais partneris – Latvijas Ārpolitikas institūts, kā arī Ģeopolitikas pētījumu centrs – ir sagatavojuši saturiski vērtīgus ziņojumus par Latvijai aktuālām ārpolitikas un drošības politikas tēmām.

Pilsoniskā sabiedrība un nevalstisko organizāciju pārstāvji iesaistījās Publiskās diplomātijas programmā, pārstāvējot Latviju un sniedzot ekspertīzi starptautiskā līmenī sieviešu tiesību un iespēju veicināšanā: sieviešu līdzdalībā starptautiskās politikas un drošības jomā, informācijas un komunikācijas tehnoloģijās un *STEM*, pieredzē vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanā u. c.

Nevalstisko organizāciju pārstāvji regulāri piedalās **Attīstības sadarbības politikas konsultatīvajā padomē**. Viņu viedoklis tiek ņemts vērā, ministrijai izstrādājot attīstības sadarbības politikas plānošanas dokumentus, normatīvos aktus, kā arī pozīcijās par attīstības sadarbību ES.

Pilsoniskās sabiedrības pārstāvji īsteno Ārlietu ministrijas finansētos attīstības sadarbības projektus. 2025. gada projektu konkursa rezultātā deviņus no 16 apstiprinātajiem projektiem īsteno nevalstiskās organizācijas. Turpināts ikgadējais ministrijas finansiālais atbalsts biedrības **“Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” (LAPAS) dalībai starptautiskās nevalstisko organizāciju platformās** un sabiedrības informēšanas un globālās izglītības aktivitātēm. Ārlietu ministrija organizē seminārus attīstības sadarbības projektu ieviešanu kapacitātes celšanai.

Ārējo ekonomisko sakaru veicināšanai Ārlietu ministrija sadarbībā ar LIAA organizē informatīvos seminārus uzņēmējiem par iespējām piedalīties ES aģentūru iepirkumos un ANO iepirkumos, organizēti arī semināri par eksporta mērķa valstīm. **2025. gadā organizētas divas Ārējās ekonomiskās politikas koordinācijas padomes sanāksmes** par zinātnes komercializāciju kā potenciālu ekonomiskās izaugsmes veicināšanā, kā arī par kosmosa nozares attīstības aktualitātēm, tai skaitā privātā, akadēmiskā, valsts sektora sadarbību kosmosa industrijas attīstībai un atbalstam Latvijā.

Pirms Eiropadomes sanāksmēm un izstrādājot Latvijas nacionālās pozīcijas, **Ārlietu ministrija konsultējas ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem** (biedrībām, nodibinājumiem, pašvaldībām un sociālajiem partneriem), **iepazīstinot ar Latvijas nostāju par aktuālo ES darbakārtības jautājumu.** Partneriem ir iespēja paust viedokli un sniegt ieteikumus Latvijas nostājas pilnveidošanai.

Biedrība “Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls” nominēja **Ārlietu ministrijas ES koordinācijas un politiku departamentu 2025. gada ES Pilsoniskā dialoga**

balvai (*Civil Dialogue Award 2025*) kategorijā “Nacionālās administrācijas, kas iesaista pilsonisko sabiedrību ES politikas veidošanā”. Balvas mērķis ir novērtēt labo praksi un iniciatīvas jēgpilnai pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistei ES politikas veidošanā. Izturot nopietnu konkurenci, Ārlietu ministrijas ES koordinācijas un politiku departaments ieguva otro vietu.

Personāla atlases kompānija Instar (*Cutting Edge Employer Branding*) nominējusi **Ārlietu ministriju kā vienu no desmit pievilcīgākajiem darba devējiem valsts sektorā 2025. gadā. Ārlietu ministrijai ir piešķirta elektroniskā zīmolvadības kvalitātes zīme, kas apliecina organizācijas spēku un uzticamību kā darba devējam.**

Domnīcas “Providus” organizētajā konferencē “ES daudzgadu budžets 2028.–2034. gadam: vai piedāvājums atbilst Latvijas interesēm?” valsts pārvaldes pārstāvji, sabiedriskās organizācijas un eksperti diskutēja par jaunā ES daudzgadu budžeta atbilstību Latvijas ilgtermiņa attīstības interesēm un sabiedrības vajadzībām. **Ārlietu ministrija arī turpmāk vadīs iekļaujošu procesu, koordinējot un formulējot Latvijas nostāju par ES daudzgadu budžetu.**

Divas reizes gadā Ārlietu ministrija, EK pārstāvniecība Latvijā un Eiropas Parlamenta birojs Latvijā organizē **Eiropas Savienības informācijas sniedzēju forumus**, lai ES informācijas punktu vadītājus un *Europe Direct* informācijas centru (*EDIC*) pārstāvjus, Eiropas Parlamenta Vēstnieku skolas, kā arī mediju un nevalstisko organizāciju pārstāvjus informētu par aktuālajiem ES politikas jautājumiem. 7. februāra foruma galvenā tēma bija drošība un sabiedrības noturība, 28. novembra forumā akcentēta bibliotekāru loma un ieguldītais darbs sabiedrības informēšanā. Katru gadu ES informācijas punktos reģionos plaši atzīmē Eiropas dienu.

Sadarbībā ar EK Tulkošanas ģenerāldirektorātu, Valsts valodas centru un EK pārstāvniecību Latvijā Ārlietu ministrija novembrī **organizēja konferenci “Latviešu valoda Eiropas Savienībā”**. Tajā piedalījās ES un Latvijas tulkošanas nozares pārstāvji, akadēmiskās vides pārstāvji, valsts pārvaldes darbinieki, kā arī tulki un tulkotāji. Speciālisti diskutēja par vēstījumu skaidrību un datu kvalitātes jautājumiem, tostarp par cīņu pret dezinformāciju, mediju uzraudzību digitālajā laikmetā, par valodas tehnoloģiju platformas attīstību un MI radīto datu un informācijas drošību un uzticamību.

Ārlietu ministrija un Aizsardzības ministrija sadarbībā ar Latvijas Transatlantisko organizāciju (LATO) ik gadu organizē Ziemeļvalstu reģionā lielāko **drošības un ārpolitikas forumu “Rīgas konference”**. Šī gada oktobrī forums norisinājās jau 20. reizi, un tā fokusā bija transatlantiskā sadarbība, atbalsts Ukrainai un Krievijas ierobežošana, Eiropas aizsardzības un atturēšanas spējas, ANO loma starptautiskajā politikā. Forumā no aptuveni 45 valstīm tikās vairāk nekā 700 augsta līmeņa dalībnieki: Eiropas Parlamenta prezidente Roberta Metsola (*Roberta Metsola*), ASV pastāvīgais pārstāvis NATO Metjū Dž. Vitakers (*Matthew Whitaker*), NATO Militārās komitejas bijušais priekšsēdētājs admirālis Robs Bauers (*Rob Bauer*), Igaunijas ārlietu ministrs Marguss Cahkna (*Margus Tsahkna*), kā arī Eiropas aizsardzības un kosmosa komisārs Andrijs Kubiļus (*Andrius Kubilius*) un daudzi citi nozīmīgi drošības un ārpolitikas eksperti.

Jau 10 gadus sabiedrības interesi par ārpolitiku rosina **festivāls “LAMPĀ”**, kurā regulāri piedalās Ārlietu ministrijas pārstāvji. Līdzās pieredzējušiem diplomātiem 2025. gadā festivālā

Latvijas Ārpolitikas institūta rīkotajā “Ārpolitikas čempionātā” iesaistījās Ārlietu ministrijas jaunās paaudzes diplomāti.

Lai veicinātu jauniešu izpratni par Ārlietu ministrijas darbu, **būtiska loma ir jauniešu tiešai iesaistei un līdzdalībai.** Kopš 2019. gada Ārlietu ministrija atbalsta **Latvijas ANO Jauniešu delegātu programmas** darbību Latvijā, kā arī nodrošina jauniešu pārstāvību ANO pasākumos. Katru gadu programma sadarbībā ar Ārlietu ministriju u. c. partneriem rīko atlasu, lai izvēlētu nākamo Jaunāko Latvijas jauniešu delegātu ANO, kas pārstāvēs Latviju dažādos augsta līmeņa pasākumos. ANO Ģenerālajā asamblejā Ņujorkā jauniešus 2025. gadā pārstāvēja un uzrunu teica Nikola Kleinberga, klimata pārmaiņu konferencē *COP30* Brazīlijā Latviju pārstāvēja Rūdolfs Podzis, bet atlasē par spēcīgāko kandidāti Jaunākā Jauniešu delegāta pozīcijai 2026.–2027. gadam tika atzīta Agate Misule. ANO Jauniešu delegātu programmas jaunieši aktīvi iesaistījās Latvijas ANO Drošības padomes kampaņā. Nacionālajā konferencē “Kam pieder rītdiena?” 80 jaunieši diskutēja par tādām ANO būtiskām tēmām kā drošība, izglītība, dzimumu līdztiesība, klimata un demogrāfijas jautājumi.

PIELIKUMS

Latvijas atbalsts Ukrainai Krievijas agresijas pārvarēšanā

Gan Latvijas valsts, gan sabiedrība atbalsta Ukrainu, sniedzot praktisku un finansiālu palīdzību, kā arī daloties ekspertīzē. Atbalsta apmērs kopš Krievijas agresijas kara sākuma 2022. gada 24. februārī līdz 2025. gada decembrim jau sasniedz 970 miljonus eiro jeb aptuveni 0,6 % no IKP (2022–2025), kas iekļauj:

- militāro palīdzību Ukrainai – 573 miljoni eiro,
- humāno palīdzību un atbalstu Ukrainas valdībai – 83 miljoni eiro,
- atbalstu Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijā – 294 miljoni eiro,
- reformu, attīstības un rekonstrukcijas atbalstu – 20 miljoni eiro.

Atbilstoši 2024. gada Latvijas un Ukrainas vienošanās nosacījumiem par ilglaicīgu atbalstu un drošības saistībām Latvija no 2024. līdz 2026. gadam īsteno rekonstrukcijas projektus par 15 miljoniem eiro. Atbalsts Ukrainai būs prioritāte arī nākotnē.

Atbalsta sniegšanā Ukrainai tiek izmantota Latvijas ekspertīze, pieredze un risinājumi. 2025. gadā pieredzes nodošanā un rekonstrukcijā bija iesaistītas gan nevalstiskās organizācijas, gan privātais sektors, piemēram, īstenojot attīstības sadarbības projektu veselības jomā un izstrādājot tulkošanas platformu, kas veicina Ukrainas integrāciju ES.

Lai rosinātu Latvijas privātā sektora interesi iesaistīties Ukrainas atjaunošanā, tai skaitā, izmantojot ES atbalsta instrumentus, Ārlietu ministrija sadarbībā ar LIAA un CFLA septembrī organizēja vebināru par privātā sektora iesaisti EK Ukrainas mehānisma ieviešanā un Latvijas uzņēmējiem pieejamajām eksporta kredītu garantijām. Lai stiprinātu Latvijas iespējas iesaistīties Ukrainas atbalstā, nākotnē būtu lietderīgi izveidot CFLA pārstāvniecības Ukrainā.

Atbalsts veselības jomā

2025. gadā CFLA koordinētā Ukrainas rekonstrukcijas atbalsta ietvaros Latvijas īstenotāji (fonds “Uzņēmēji mieram” un biedrība “Tavi Draugi”) piedalījās trīs slimnīcu atjaunošanā Černihivas apgabalā.

Arī Latvijas īstenotie attīstības sadarbības projekti 2025. gadā palīdzēja stiprināt veselības nozari Ukrainā. Četri projekti īstenoti rehabilitācijas, mikroķirurģijas un onkoloģijas jomā. Šādi apmācību projekti ir ieguvums abām pusēm, jo Latvijas mediķi iegūst pieredzi darbā ar karadarbības izraisītām traumām.

Lai atbalstītu veselības pakalpojumu piekļuvi cilvēkiem smagi cietušajās Ukrainas teritorijās, jūnijā Mikolajivas apgabalā tika atklāts Latvijas finansiāli atbalstītais modulārais primārās veselības aprūpes centrs.

Atbalsts izglītības iestādēm

2025. gadā CFLA koordinētā Ukrainas rekonstrukcijas atbalsta ietvaros fonds “Uzņēmēji mieram” un biedrība “Tavi Draugi” strādāja pie četrus izglītības iestāžu (Zamhlaju un Tupičivas liceji, Novobikovskas vidusskola un Černihivas Politehnikums) atjaunošanas.

Atbalsts sabiedrības noturības stiprināšanai

Krievijas agresijas karš ir radījis ne tikai fiziskus postījumus, bet arī atstājis neizdzēšamu ietekmi uz cilvēku dzīvēm, radot psiholoģiskas traumas un nostādot trauslās sabiedrības grupas bezpalīdzības stāvoklī. Šādās situācijās ir būtisks kopienas atbalsts un apmācītu psiholoģiskā atbalsta sniedzēju pieejamība. 2025. gadā Latvija iesaistījās Ukrainas noturības centru izveidē un atbalstā Černihivas apgabalā, ko īsteno biedrība “Centrs MARTA”.

Rekonstrukcija sadarbībā ar citiem donoriem

Latvijas veikumu Ukrainas atjaunošanā novērtē arī partneri. Tas, savukārt, rada iespējas kopīgos projektos apvienot centienus un resursus. 2025. gada oktobrī Latvija pievienojās piecu valstu īstenotam NATO projektam “Renovator”. Projektā katra valsts uzņemas vadību vienas Ukrainas militārās slimnīcas atjaunošanā, medicīnas aprīkojuma iegādē un medicīnas speciālistu apmācībās. Savukārt novembrī Īrija ar 400 000 eiro finansējumu pievienojās Latvijas uzsāktajam Ukrainas noturības centru atbalsta projektam.

Atbalsts integrācijai Eiropas Savienībā

2025. gadā Latvija atbalstīja Ukrainas integrāciju ES ne tikai politiski, bet arī ar Latvijas īstenotajiem projektiem. Viens no praktiskajiem izaicinājumiem, ar ko Ukraina saskaras ES

integrācijas procesā, ir liels tiesību aktu tulkošanas apjoms. Oktobrī SIA “Tilde” nodeva Ukrainas rīcībā ar Latvijas atbalstu izstrādāto uz MI risinājumu balstīto tulkošanas platformu. Tas tiešā veidā atbalsta Ukrainas vajadzības, vienlaikus izceļot Latvijas spējas un piedāvājumu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumos. Atbalsts Ukrainai sniegts arī elektronisko sakaru, tai skaitā radiofrekvenču un spektra politikas, salāgošanā ar ES standartiem.

2025. gadā turpinātas Latvijas Universitātes un Rīgas Juridiskās augstskolas mācību programmas, kas stiprina Ukrainas valsts pārvaldes iestāžu darbinieku un studentu zināšanas ES jautājumos. Sākts biedrības “Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS” īstenotais divu gadu projekts, kas sniedz atbalstu Ukrainai valsts pārvaldes reformu īstenošanai. Pienesumu Ukrainas integrācijai ES dažādās jomās sniedz vēl pieci 2025. gadā īstenotie attīstības sadarbības projekti.

Attīstības sadarbība 2025. gadā

2025. gadā Ukrainas atbalstam tika īstenoti 16 projekti, no kuriem deviņi tiks turpināti 2026. gadā.